

DIRVA

THE FIELD

Prezidenta prisimenant

Jau suėjo aštuoneri metai, kaip Clevelande baigė šios žemės kelionę Lietuvos Respublikos Prezidentas Antanas Smetona.

Nėra reikalo šia proga iš pradžių pasakoti, kas ir koks jis buvo. Daugumas tą ir taip dar labai gerai žino. Tiesa, "žinome" ne vienodai. Kaip ir daugelį kitų dalykų. Pareina nuo to, kas kokius "akinius" užsideda į dalykus bežiūrėdamas...

Ir apie prisimenamą prezidentą vienokios ar kitokios nuomonės tvirtinimas šiandien vargu ar gali pakeisti įvairių "akinių" jo prisiminimų teikiamas spalvas. Nes bet kokia nuomonė ne būtinai visų priimama, kaip negincijama teisybė. Ir šią kiekvienas kitaip "akiniuotas" greičiau priims tik kaip vaizdą, perlėistą per jam švėtimų "akinių" spalvą...

Mus, pavyzdžiui, laikas vadinama fanatika vien tik dėl to, kad mes vienu ar kitu klausimu nesame visiškai tokios pačios nuomonės, kaip to "kaikiemo" mėgiamas laikraštis ar partija... Dažnas "kaikas" nervinasi, jaudinasi pamatęs mintį, neatitinkančią jo partinės linijos. Jis "nepakencia ginčų", kada randa pasisakymą ne pagal jo partijos plauką. Smerk, su žemėmis maišyk tą, ką ir tas "kaikas" su žemėmis maišo — tada tvarko, bet nesutik su jo "perkūniškais trenksmais" — tada esi fanatikas... O kas gi tada tas fanatiškumo smerkėjas?

Mes turim, kaip mums atrodo, pakankamai pamato būti nuomonės, kad Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona buvo kaip tik tolimas nuo fanatiškumo. Ir turime pamato manyti, jog dėl daugelio kitų jo savumų ir darbų, jis yra vertas pagarbiai prisiminti. Taigi taip jį ir prisimename, ypač jo mirties metinių progomis.

Kiekvieno visuomeniškai veiklaus asmens prisiminimas paprastai jungiamas su pasiryžimais sekti jo pavyzdžiu, tęsti jo idėjų vykdymą. Ką reiškia — "tęsti idėjų vykdymą"? Ar tik akiai kartoti tą, ką prisimenamas amuo yra daręs? Tai nebūtų tinkamas "idėjų vykdymo tęsimas" supratimas. Kiekvienas ir pats dėdamas savo pasirinktų idėjų vykdymą renkami tam prēmoneis atsivėlždamas besikeičiančių gyvenimo aplinkybių bei reikalavimų. Taip ir kitiems tęsėjams pridera to atsivėlgti. Prisimindami prezidentą Antaną Smetoną, prisimename jo pastangas, sudėtas Lietuvos laibui, prisimenama būda, kaip jis tatar darė, ir už viską augščiau prisimename pagrindinius siekimus, kurie buvo jo veiklos akstinai — Lietuvii Tautos jėgų ugdymo ir jos visokeriopą klestėjimo siekimus.

JURGIS GLIAUDYS LAIMEJO PREMIJĄ

"Draugo" \$1.000 dolerių premiją už geriausią patiektą romaną laimėjo Jurgis Gliaudys, gyvenąs Detroite. Ligi šiol jis buvo žinomas kaip eilėraščių ir humoreskų autorius.

Šią premiją "Draugas" (prie jo veiklas Spaudos Bičiulių Klubas) paskyrė iš Čiurlionio ansamblio pernai Chicaguje surengto koncerto pelno.

Lietuvoje žmonės priversti vogti

Ar yra Lietuvoje komunistinių banditų?

Pasiekusieji Vakarus lietuviai ir vokiečiai pasakoja, kad tokie banditai ten yra žinomi. Jie nori žmones plėsti ir paskui kalte suversti tikriesiems lietuviams partizanams. Bet ne kartą tie jų darbai vis tiek išeina į aikštę. Pvz., vienoje Lietuvos vakarinėje vietovėje jų vardu buvo apiplēstos dievobaimingos moterėlės, bet, reikala nukreipus pas teismo pirminką ir jo negalint užtuuoti, tas saugumo leitenantas, ėjęs plėsti partizanų vardu, kurio buvo rastas automatas, gavo 8 metus s. d. kalėjimo. Kitur toks užpuolimas paaikšėjo, kai partizanų vardu buvo užpulti supirkinėtojai žydai, bet vėliau Klaipėdą iš išplėsto Sateikių kooperatyvo buvo sugautos pardavinėjant išplėstas prekes komandirų žmonos.

Šiuo metu Lietuvoje daugiausia sėdi kalėjimuose kolchozinių ir paprastų darbininkų.

Žmogus yra priverstas vogti, nes reikia kaip nors prasimaitinti. Tuo tarpu sovietiniai teismai už vištai galvos nusukimą pila po 10-20 metų. Rusai daugiausia į kalėjimus patenka už vagiliavimą, kišenių kraustymą, muštynes, krautuvių apiplėšimą, žmonių užmušimus. Jie taip pat daugiausia verčiasi spekuliacija, padaro išekvojimų. Ypač daug krim. elemento duoda vad.

"besprizorninkai".

Nors jų skaičius Lietuvoje ir sumažėjęs, bet — jų dar yra; jie turi savo organizaciją, kurioj paprastai dalyvauja 16-17 m. pagiliai, bet pasitaiko ir 20 m. pasiekusių. Anksčiau "besprizorninkų" būdavo ir vokiečių. Lietuvių, su jais susidėjusių, nėra. Ir čia pasireiškia lietuviškas solidarumas, nes jei kur atsidranda vaikų be tėvų, tai juos stengiasi priglausti arba giminės, arba pažįstami. Jei tėvai yra nušauti ar sudeginti, pasiima dažniausiai kaimynai. "Besprizorninkų" buvo atvykusių net iš Rusijos, ypač daug 7 m. vaikų traukė su terbonis iš Velikieji Luki, o kiti pasiekdavo Lietuvą net iš Leningrado. Jie mokomi tęsėjams pridera to atsivėlgti. Prisimindami prezidentą Antaną Smetoną, prisimename jo pastangas, sudėtas Lietuvos laibui, prisimenama būda, kaip jis tatar darė, ir už viską augščiau prisimename pagrindinius siekimus, kurie buvo jo veiklos akstinai — Lietuvii Tautos jėgų ugdymo ir jos visokeriopą klestėjimo siekimus.

Lietuviškiausi yra valsčiai,

nors ir sukolchozinti. Nors ten vaikams prieglaudų nėra, užtat jų yra seneliams. Betgi invalidai dabar jau nieko negauna ir turi kęsti badą. Jų ypač daug Vilniuje. Ten visokių luosų be

rankų ir kojų ištisus būrius kiekvienoj gatvėj rasi. 1949 m. jų buvo daug ir Klaipėdą, bet paskiau juos surinko ir uždarė į prieglaudą. Seniau karo invadimas už visokius ordinus bei medalius buvo mokama, bet dabar nebeduoda nieko. Daugiaukės motinos medaliui gauti turi turėti nemažiau 14 vaikų. Tada — galės traukiniu, gavę reikalingą pažymėjimą, važiuoti nemokamai net į Vladivostoką.

Su rusais bendravimas

galima susikirstyti į kelias rūšis. Vieną iš jų sudaro bendravimas su senais rusais, išlikusiais dar iš caro laikų. Su jais bendravimas dažniausiai esti nuosirdus; jie labai aiškiai, kai niekas negirdi, išpasakoja rusų bėdas ir pakeikia kom. valdžią. Antra, bendradarbiavimas tarnyboj ar darbe — čia žmonių santykiai normalūs, geri. Bet rusai atvirai lietuviams sako: Jūs esate mūsų priešai, nes laukiate amerikiečių ir anglių. Ir tą savo nuomonę jie pasako aiškiai, nieko neslėpdami. Su tokiais susidaro "artimiesnis bendradarbiavimas" nebent švenčių metu smulkėse, namų nuosirdaus bendradarbiavimo nėra. Tenka pastebėti, jog senieji rusai sentikiai, prisiršę prie senų tradicijų, nekencia komunizmo, jų vaikai nestoja į komjaunuolius. Šiaip šeimyninio bendradarbiavimo, net noro bendradarbiauti, su atėjūnais nėra. Rusų žmonės nekencia, ir jie tai žino. Tas žmonių sąmoningumas net didėja. Pagal soviet. Lietuvos įstatymus rusai, jei nori dirbti Sov. Lietuvos įstaigose, turi mokėti lietuviškai, bet praktiškai to nuostato niekas nesiima. Kaimo merginos su rusais iš tolo nesideda, pasitaiko nebent viena kita mieste. Jei tokia susilauks iš ruso vaiko, tai iš tam tikro skryiaus savivaldybės jam išlaikyti gaus po 50 rublių mėn. Visus namus, kur šokama mieste, lanko tik lengvo elgesio merginos. Šiaip lietuviai ir šiuo atžvilgiu labai tautiškai susipratę. Į mokyklų vakarėlius rusai neįsileidžiami. Tai įdomus kovos pobūdis, kaip kad "Aušros" ar "Varpo" laikais. Yra buvę atsitikimų, kad lietuviai mokiniai, stoję už savo mergaites, nėjusias šokti su įsiveržusiais į pasilinksminimo salę rusais kareiviais, yra su jais net susimušę, ypač kai tie tokioms mokinėms kirtu per veidus.

Ar tebėra Lietuvoje vestuvių?

Dar esti, tik su vestuviniiais pokyliais, kaip kad seniau Lietuvoje, jau daug sunkiau. Pagaliau, ir žmonių į jas tiek nebesuvažiuoja, nes tie tuoj čiumami: kaip ir iš kur atvažiuai? Todėl vestuvių gerokai mažiau nei seniau, nes — jaunimo mažėja. Lietuvoj likę daugiausia: tik seni ir piemens, kurie, su lauke 18 m., turi eiti kariuomenėn, o iš ten į kolchozus nenori grįžti, ir tuo būdu nėra kas tuokiasi. Dabar, kai įvesta jau pilna kolektyvizacija ir per 30% žemės faktiškai dirvonuoja, padėtis kas kartais vis sunkėja. Dėl viso gyvenimo lygmens su-

Du didieji tarėsi

Sausio 5 d. britų vyriausybės galvai W. Churchillui atvykus į Ameriką pasitarimams su JAV prezidentu H. Trūmanu, pradėtas naujas laikotarpis asmens kontaktuose tarp didžiųjų valstybių vadovų. Ką atneš šie pasikalbėjimai, dabar dar sunku pasakyti — artimiausi mėnesiai, atrodo, bent dalinai atskleis kai kuriuos pasitarimų užkulius. Dabar netenka abejoti, kad abiejų didžiųjų pasitarimus su dideliu dėmesiu sekė ne tik Washingtonas ir Londonas, bet ir Paryžius, Bonna, griečiausiai ir Maskva. Britų vyriausybės galva atvyko į Ameriką gerai pasirengęs, prieš tai ilgai tarėsis su gen. Eisenhoweriu ir pranc. min. pirm. Plevenu Paryžiuje ir su vokiečių kancleriu Adenaueriu Londone. Pasitarimams atvyko seniausias pasaulio politikas (77 m. amž.), keistu būdu galįs daugiau paveikti tarptautinius įvykius kaip jo vadovaujama imperija, vienodai pajėgus tiek politinėje tiek karinėje strategijoje ir geriau už kitus politikus pažįstąs Stalingą. Paskutinį kartą Churchillui susitikus su Trūmanu 1945 m. Potsdamo konferencijos metu, daug kas pakito pasauly ir žymiai įblunko buvusios galingos britų imperijos vaizdas.

SILPNĖJANTI IMPERIJA

Potsdamo pasitarimų metu britų imperija pavirsutiniskai atrodė dar nesulipnėjusi. Ji dengė ketvirtadalį žemės rutulio ir jos gyventojai — 600 mil. sudarė apie trečdalią pasaulio gyventojų skaičiaus. Imperija žymiai buvo prisidėjusi prie Vokietijos nugalėjimo ir tuo metu Churchillis savo iškiliusiu prestižu buvo lygiai vertinamas su Amerikos prezidentu. O koks šio meto vaizdas? Imperija pradėjo byrėti. Indija, Burma, Palestina nutraukė saitus su imperija, nors Indija ir toliau lieka imperijos ribose. Karaliui nebetamais apie 400 mil. žmonių. Prestižo požūriui britų nuostoliai dar didesni. Vidurinių Rytų kraštai skubiai pradėjo atsirti- bti nuo imperijos, o Amerika perėmė iš britų visą eilę įsipa-

smukimo dar didesnis ir bažnyčią skaičius bus priverstas užsidaryti. Vis dėlto dar ir dabar pasitaiko, kad žmonės važiuoja gėlimis apkaistytais arkliais ar vežimais ir nebijo po civ. akto vestuvinių iškilmių atlikti ir bažnyčioje, iš kur paskui grįžta namo dainuodami.

Tarp rusų pasitaiko tokių, kurie turi net po dvi žmonas ir daugiau, nors tai oficialiai ir draudžiama. Iš tų o kų Lietuvoje pasitaiko nedaug, jų ypač maža kaimuose. Lietuvių šeimos ryšys tebėra stiprus, daugiausia skiriasi rusai. Paprastai ištuokas duoda vėl liaudies teismai. Jei kas turės vaikų, tai iš gaunamo atlyginimo žmonai išlaikyti atskaitys 50%, jei ir atskirtu. Dėl šios priežasties pasitaiko, kad kai kurių sovietinių laių kapitonai gauna atlyginimo mažiau net už paprastus jūrininkus. Jei tokie atsisakys vaikų krikštyti bažnyčioje, gaus 200 rublių pašalpą — vad. "vaiko kraitelį". (B. d.) Elita

reigojimų, kurių nebepajėgė vykdyti britai. Anglija paskutiniaisiais metais visai atsidūrė Amerikos karinės ir gamybos galios šešėlyje. Štai keletas palyginių —

Gyventojų prieš karą JAV buvo — 132 mil., dabar — 155 mil.

Anglijoje — prieš karą — 48 mil. ir dabar — 51 mil.

Pieno metinė gamyba JAV prieš karą buvo — 67 mil. tonų, dabar — 105 mil.

Anglijoje — prieš karą — 15 mil. tonų ir dabar — 18 mil.

Anglies metinė gamyba JAV prieš karą — 493 mil. tonų, dabar — 567 mil.

Anglijoje — prieš karą — 269 mil. ir dabar — 249 mil.

Elektros energijos JAV prieš karą gamino — 142 bil. klv., dabar — 370 bil.

Anglijos gamyba — prieš karą — 29 bil. ir dabar — 58 bil.

Karių uniformoje JAV prieš karą turėjo — 176,000, dabar — 1,5 mil.

Anglija turėjo — prieš karą 200,000 ir dabar — 436,000.

Laivyne JAV prieš karą vyrų buvo — 118,000, dabar — 800,000.

Anglijoje prieš karą buvo — 133,000 ir dabar — 142,000.

Aviacijoje JAV prieš karą vyrų buvo — 20,000, dabar — 850,000.

Anglijoje prieš karą buvo — 118,000 ir dabar — 262,000.

BRITŲ IR JAV RYŠIAI

Nusmukus britų imperijos galiai tuo metu, kai tarptautinis komunizmas pradėjo vis daugiau grėsti pasauliui, tai turėjo neįšengiamos įtakos ir į britų — amerikiečių santykius. Dabar įvykė dviejų didžiųjų pasitarimų. Washingtono turėjo ir vieną svarbiųjų tikslų — nuodugnai tuos santykius išsiaiškinti ir nustatyti gaires ateities bendradarbiavimui. Priešingumai kai kuriais klausimais reikia je ne pašalinti, tai bent išsiaiškinti. Britai amerikiečiams prikiša, kad šie: atakliai priešindamiesi visiemis sovietų posūkiams diplomatinuose žaidimuose, suteikia daug vandens jų propagandos malūnui, per griežtai reikalaudami ginkluotais bei pakirsti Atlantui kraštų ūkinį gyvenimą, toliau, amerikiečiai Angliją verčia atominį bombų bazę, tuo tarpu britai neturį lygios, teisės spręsti kokiomis aplinkybėmis tos bombos gali būti panaudojamos.

Britams prikišama, kad: jie mažai paveikė, kad kontinente būtų pasiektas ūkinis ir karinis vieningumas, jie savo saloje ne viską padarę susidoroti su ūkine krize, jie nenorėdami pripažinti augancio nacionalizmo Vid. Rytuose iš dalies prisidėję prie sudarymo nuotaikų, nukreiptų prieš vakarus.

SVARBIAUSI — OKINIAI KLAUSIMAI

Sunki britų ūkinė padėtis verčia ieškoti išeities ir Churchillio lankymasis Washintone šiuo atžvilgiu turįs atnešti kai kurių pasekų. Britai tikisi gauti iš Amerikos pagalbos smarkiai mažėjant jų aukso ir dolerių atsargoms. Tačiau nesitikima, kad amerikiečiai pasižadėtų suteikti daugiau pinigines paramos bri-

tams kaip 360 mil. dol. pirmajam metų pusmečiui. Iš pusantro mil. tonų pieno, kurių prašo britai, jie gali tikėtis gauti didesnę dalį — plienas būsiąs pradėtas pristatyti tik metų pabaigoje. Nesitikima, kad gali būti glaudesnis abiejų kraštų bendradarbiavimas atominėje srityje, daugiau gali būti sėkmės karinio bendradarbiavimo plotmėje. Politinių stebėtojų nuomone, dabartinis britų vyriausybės galvos lankymasis Amerikoje yra daugiau parengiamojo pobūdžio — išdiskutavus kai kuriuos politinius ir diplomatinius klausimus ir nuomonių priešingumus, tikima, kad bus pakankamai gerai parengta dirva ūkinį klausimų misijos darbams, kurie žadami pradėti dar šią žiemą. Šiuo metu keturias dienas išbuvęs Washingtono Churchillis išvyko į Kanadą, Ottawą ir į New Yorką ir prieš išvykdamas atgal į Angliją dar grįš į Washingtoną pasakyti kalbos Kongreso sesijų atidarymo metu sausio 15 d. Lauktina, kad jis parvež namo pagerėjusius dviejų sąjungininkų santykius, nors jie ir nelygintini su karo meto santykiais. Tai bus santykiai tarp vyresnio, stipresnio ir jaunesnio, nusilpusio brolių.

KĄ REISKIA NAUJI SOVIETŲ MANIEVRAI?

Pereitą savaitę pusę metų tylėję Korėjos klausimu sovietai staiga Višinskio lūpomis pasiūlė Korėjos derybas paliaubų klausimu perkelti į JT Saugumo Tarybą. Amerikiečiai šį pasiūlymą atmetė, nesitikėdami, kad JTAutos galėtų greičiau privesti prie paliaubų Korėjoje. Politiniai stebėtojai, keldami klausimą dėl sovietinių manevrų tikslo, randa atsakymą, kad savo staigiais posūkiiais jie daugiau laimi kaip pralošia. Jei jiems pavyktų perkelti derybas į S. Tarybą, jie galėtų panašiai kaip komunistai Panmunjome, delsti darbus, be to, kelti Formozos klausimą ir reikalauti Raud. Kinijai įsileisti į JTAutas. Jei nepraėtų jų pasiūlymas, sąjungininkai gali labiau spausti amerikiečius eiti prie nuolaidų. Bendrai paėmus, sovietų pasiūlymas turėjo tikslą sukelti naujų sunkumų amerikiečiams. Tuo tarpu Korėjoje derybos šią savaitę jau pasiekė savo labiausiai kritišką padėtį po pernai metų liepos mėnesio. Daugiausiai sunkumų vis kelia karo belaisvių klausimas.

KUR PRASIDES ANTROIJI KOREJA?

Pasiūlęs Korėjos derybas perkelti į Saugumo Tarybą, Višinskis ta pačia proga ne tik apkalbino agresyviniais sumanymais JAV-es, bet ir padarė aiškių išspėjimų. Jis nurodė, kad amerikiečių skatinami nacionalistų kiniečiai graso šiaurinėms Šiamos, Burmos ir Indokinijos sienoms ir tarė išspėjimu skambantį žodžius — "Ivykiai pradeda savo tekme ties pietinėmis Kinijos sienomis..." Ką tatarėiškia? Ar Stalinas jau skelbia, kad antroji Korėja prasidėsianti pietryčių Azijoje? Paskelbimas — iš Maskvos ir Peipingo pusės (Perkelta: 4-tą pual.)

DIRVOS TALKAI PASIBAIGUS

Skelbtoji Dirvos talka pasibaigė 1951 m. gruodžio mėn. 31 d. Iki to laiko, iš talkininkų ir tiesiai iš skaitytojų, esame gavę 491 naują skaitytoją. Tai nepilna pusė mūsų numatyto tikslo. Nepasiekta ir pilnas 500 naujų skaitytojų skaičius, bet, kaip matyti, teturko tik 9 skaitytojų. Talkininkai iš viso sudarė 1964 tasukas.

Pagal mūsų skelbtas taisykles ir jas kas savaitę primenant, premijos galėjo būti paskirtos tik pasiekus 500 naujų skaitytojų. Tačiau, Dirvos redakcija, kad ir šio tikslo nepasiekus, nutarė trims, daugiausiai pasidaruavusiems talkininkams, kiek sumažintas premijas paskirti.

Tie trys talkininkai yra: Jonas Paplėnas, Chicago — 25 dol.; Astrauskas St., Worcester — 15 dol.; Pauza Vl., Detroit — 10 dol.

Nė kiek nemažesnė mūsų padėka priklauso ir kitiems talkininkams, kurie iš nedidelių lietuvių kolonijų, proporcingai imant, padarė tikrai daug ar net kelius kartus daugiau už didžiųjų kolonijų talkininkus.

Mūsų numatytas tikslas — 1000 naujų skaitytojų dar nepasiektas. Mes manome, kad po trečio mėnesių, galėsime paskelbti naują talką tiems 500 naujų skaitytojų suteikti, kurie nebuvo šioj talkoj suteikti. Ir mes tikime, kad visi seni ir nauji talkininkai tą užsimojimą mums padės įvykdyti.

Pasibaigus pirmajai Dirvos talkai mes skelbiame visus talkininkus, kurie talkos metu mums buvo prisuntę nemažiau, kaip 3 metines prenumeratas arba gavę 12 tasukų. Štai jie:

	Tasukai
1. Paplėnas J., Chicago	265
2. Astrauskas St., Worcester	200
3. Pauza Vl., Detroit	108
4. Sodaitis Ant., Brooklyn	68
5. Svarcas P., Collinsville	64
6. Bacilius A., Brockton	54
7. Trečiokas K., Newark	46
8. Saladzius Pr., Rochester	40
9. Paršeliūnas J., Toronto	34
10. Cesonis A., Baltimore	32
11. Vilutis E., E. Chicago	32
12. Varneckas Vl., Waterbury	25
13. Smigelskis A., Cleveland	24
14. Lukošūnas P., Australija	22
15. Diržys A., Venecuela	20
16. Kęsgaila St., Montreal	20
17. Zukauskas K., Welland, Canada	20
18. Bulgarauskas L., Detroit	18
19. Povilaitis J., Omaha	12

Kiti talkininkai mums atsuntė po du ir vieną naują skaitytoją. Dažnas iš jų tai padarė užsakydami laikraštį savo artimiesiems ir užmokėdami už jį savais pinigais.

Visiems šios talkos talkininkams Dirvos redakcija širdingai dėkoja ir tikisi tos talkos nuolat susilaukti.

EISENHOWERIS KANDIDATUOJA

Galutinai paaikšėjo, kad gen. Eisenhoweris sutinka būti nominuojamas kandidatū į prezidentus nuo respublikonų partijos. Tačiau jis pats nedės jokių pastangų, kad būtų nominuotas. Tuo rūpinasi gausūs jo rėmėjai. Už Eisenhowerio kandidatūrą pasisakė daugelis laikraščių, jų tarpe The New York Times ir žurnalas Life.

Iš respublikonų dar siūlomi būti kandidatais sen. R. Taftas, Kalifornijos gubernatorius Warren Stassenas. Didžiausius varžybos bus, be abejo, tarp Tafto ir Eisenhowerio šalininkų.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 5820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editors: Vincas Rastenis, Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas Ohio Lietuvių Leidybos Bendrove, 5820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486. Išleidiama kiekviena ketvirtadienį. Redaktoriai: V. Rastenis, B. Gaidžiūnas.

Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 metų gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 dienos įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto Jungtinėse Amerikos Valstybėse — \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

KAS ir KUR

• Nepriklausomoji Lietuva, Kaunoje, rašo, kad Vilkas, norėdamas išeiti iš sudarytų pavinu, ieško naujo pirmininko.

• Kazin kodėl visi kandidatai, minimi į pirmininkus, yra tik iš krikščionių demokratų partijos, tai kun. Tulaba ir J. Matulionis?...

• Argentinos sostinėje Buenos Aires, "Odeon" teatre smuikininkė E. Kuprevičiūtė koncertavo dideliu pasisekimu ir susilaukė palankaus įvertinimo didžiojo Argentinos spaudoje.

• Vysk. V. Brizgys mėnesiui laiko iš Chicago išskrido į Pietų Ameriką.

• Rochesterioje, N. Y. sausio mėn. 21 d. lietuviai dalyvauja

su savo tautodailės darbais misionerų parodoje.

• Sandara iš Chicago praneša, kad vaikų teatras P. Orintaitės veikalą "Našlaitė" vaidino du kartus. Pirmą kartą vaidinime buvo pilna salė, o antrą kartą beveik tuščia. To pasekoje susidarė per 600 dolerių nuostolis.

• Į JAV išemigravus Vliko nariui J. Brazaičiui, Lietuvių Fronto atstovauja prof. Z. Ivinskis.

• Sachmatininkas Povilas Tautvaiša pernai laimėjęs Bostono turnyrą, gruodžio mėn. pabaigoje laimėjo III. valstybės turnyrą. Šiuo metu P. Tautvaiša gyvena Chicagoje.

• Dail. V. Vizgirda, gyvenęs So. Bostone, priimtas nariu į Bostono Nepriklausomųjų Dailininkų Sąjungą.

• Gyvųjų Katalikų Rašytojų Galerijai (taip vadinasi tarptautinė katalikų rašytojų draugija) priklauso šie lietuviai rašytojai, mokslininkai: Bernardas Brazdžionis, Vincas Ramonas, A. Vaičiulaitis, K. Urbonavičius — Kmitas, N. Mazalaitis, arkiv. J. Skvireckas, kan. J. Končius, A. Maceina, Z. Ivinskis ir K. Pakštas.

\$1,000.00 AUKA BALFUI

Detroito Balfio 76 skyrius parodė gražų pavyzdį — užbaigė 1951 metus — Balfui paaukojo ir persuntė \$1,000.00, aukomis iš, prie ankščiau apmokėtų nario mokesčių, dar pasiuntė \$78.00.

Is aukotojų J. Mikaila, duodamas \$20.00 — pusę skyrė Renatei gydyti. Pridėjus dar kito aukotojo \$2, Renatei toks \$12.00.

Šokti ar nešokti Vasario 16-ąją

Panašiai, kaip pernai, taip ir šiemet klausia Didžiojo New Yorko lietuviai ir vis plačiau pradeda šį klausimą diskutuoti. Pagrindą toms diskusijoms vėl sudarė pati New Yorko Lietuvių Taryba, kuri savo posėdyje jau nutarė šokius po minėjimo programos suruošti. Susiskaldžius nuomonėmis, Tarybos posėdyje buvo net balsuojama. Už šokius buvo pasisakė 13, prieš šokius 3 balsai; J. Ginkus ir du katalikų atstovai.

Balsavusieji už šokius motyvuoją tuo, jog, esą, reikia, kad minėjime dalyvautų ir jauni žmonės; o jauni žmonės, jeigu šokių nebus, tai neateisiantys ir tuo pačiu sumažėsiančios minėjimo lankytųjų skaičius, taigi ir minėjimo pajamos.

Jeigu tai tėra vienintelis motyvas, kodėl reikia šokti, tai jis visiškai neatlaiko kritikos, aiškina šokimo priešininkai. Perna už orkestrą Taryba sumokėjo apie 200,00 dol., o salėje pasisekė mokesčių apie 15 porų. Jei šokti po 2 dol. už kiekvieną šokius, tai teiseina tik 60 dol. Tuo tarpu dėl jų išleista 200,00 orkestrui. Taigi, čia išeina, kad Taryba už šokius 15 porų dar primokėjo iš savo pajamų likusius 160,00 dol.

Šokių priešininkai sako, kad ir šiemet reikia tų pačių šokių tikėtis, jei šokiai bus "valdiškai" rengiami. O jei yra toks mažas šokančiųjų skaičius, tai geriau, jei jie sau privatiškai pasisotų už savo pinigus kuriame nors naktiniame kabare....

Didžiama New Yorko organizacijų išėjo prieš šokius, bet dar oficialaus protesto Tarybai niekas tuo reikalu neturėjo. Prieš šokius išėjo įvykusiame Tarybos posėdyje šokių reikalo visiškai nesvarstyta, tik aptarti programos reikalai. Bus kviečiami keturi (Tarybą sudaranti srovė) kalbėtojai, koks nors senatorius, dainuos Vincė Jonuškaitė, Operetės Choras ir vyras dainininkas A. Brazis ar

Po \$5.00 aukodami: Bložė, Sinkienė ir Tamošiūnienė, tuos gimnazijos Vokietijoje direktoriui, kad tas paskelbtų konkursiniam vaizdeliui parašyti premiją mokinių tarpe. Vaizdelis turi būti pritaikytas radio programai. Vaidinant negali užsistoti ilgiau kaip 10 minučių ir kad nebūtų reikalinga didelio vaidintojų skaičiaus. Temą lietuviškos dvasios gali pasirinkti patys rašytojai.

St. Liepas. Klek patirta, mešininkai dar nepakviesti, nors jau jie iš spaudos sužinojo, kad jie bus kviečiami dalyvauti. Kad tik nepraganytų Tarybą ir jų, jei dar nepakviest, nes laiko nekažin kiek beliko.

NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMAS NEW YORKE

buvo ruošiamas, kaip jau buvo rašyta, net penkiose žymesnėse vietose, kuriose susibūrė gausiai viso Didžiojo New Yorko lietuviai. Tradicinius savo rengimus ruošė Moterų Vienybė, "Sviesa" ir ateitininkai. Nauji rengėjai šiemet buvo kvartetininkai, Alg. Kačanauskas vadinamasis vyrų kvartetas. Jie

šiemet ir turėjo gražiausias patalpas ir vieną įdomiausių programų, nors svečių, kaip naujojo šioje srityje, nesutrukdė tiek, kiek jų turėjo "Sviesa", kuri jau turi nuolatinius savo svečius.

Bet ir šviesieji šiemet nekaip pasisekė. Programa nebuvo kažin kokia, o po to buvo nemalonių incidentų su salės baru.

BALFO KOMISIJA RENATEI GYDYTI

kuri šios nelaimingos mergaitės reikalams sukėlė arti 1.000 dol. (su aukojusiais iš visos Amerikos), perėitą savaitę Brooklyne per tos komisijos pirmąjį posėdį. Jie

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratorais ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.

Antanas Česonis, 620 W. Cross St.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis, 545 East Broadway.

Brockton, Mass.

Baciulis A., 22 Intervale St.

Chicago, Ill.

Jonas Paplėnas, 4416 So. Hermitage Ave. YA 7-0191

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas, 1302 Lamar St.

Detroit, Mich.

L. Bulgarskas, 7313 Navy Ave.

VI. Pauza, 9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey

A. S. Trakimas, 314 Walnut St.

New York - Brooklyn

Antanas Sodaitis, 57-56 63rd St., Maspeth, N. Y.

Waterbury, Conn.

Vladis Varneckas, 2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Bronius Vengrys, 227 Brant St.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila, 6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršėlūnas, 62 Pauline Ave.

Anglijoje

Br. Daunoras, 38 Melville Rd., Coventry.

Australijoje

Povilas Lukošūnas, Box 1665 M, G.P.O., Adelaide, S. A.

Venecueloje

Antanas Diržys, c/o Crisalerias Nacionales, S. A. Apartado 4532, Maracay.

Iš Chicago praneša

Sausio 6 turėjome Illinois valst. Tremtinių Bendruomenės apylinkių atstovų suvažiavimą. Jo tikslas buvo: aptarti būdus, kaip įsijungti į visų lietuvių bendruomenės organizaciją ir nutarti Tremtinių B. likvidaciją. Dalyvavo atstovai iš 14 apylinkių. Jų buvo 50. T. B. Centro valdyba atsisakė už praėjusius darbo metus ir pasiūlė sudaryti likvidacinę komisiją, kuri, palaikydama ryšį su III. apygardos L. B. organizaciniu komitetu, talkininkautų jojo darbai ir įvykdytų formalią Tremt. Bendruomenės likvidaciją.

Suvažiavimas nutarė pavesti senajai valdybai šiuos uždavini-

naičių padėkos laišką. Jame dėkojama visiems, dirbusiems aukų surinkimo akcijoje ir patiemis aukotojams.

Savo laiške A. Jonaitis tarp kitko rašo: "Nėra tinkamų žodžių išreikšti mūsų padėką už šią brangią ir didžią auką. Vien mūsų tėvų džiaugsmo asaros tai gali išreikšti."

"Niekuomet nesame šventę Kalėdų su tokiu džiaugsmu, tokiu viltimi ir pasitikėjimu, kaip šiais metais. Valandomis pamiršome mūsų vargus, o mūsų kalbose buvo ir yra, kad mūsų brangus kūdikis bus laimingas. Jūsų aukos suteikė mums galimybes leisti mūsų brangią dukrelę gydyti ir išgyti jos išsivajotą kalbą."

Su pilnu pasitikėjimu ir viltimi jau pradėjome laukti sekančių Kalėdų švenčių, kuomet mūsų šeimos gyvenime užtekės ta skaiti, išsivajota saulutė. Palaiminta valanda, kada mūsų skaudus nelaimė pasibeldė į mūsų taurias širdis ir sugrįžo į mūsų pilną duosnumą."

Laiško parašėte yra keli padėkos žodžiai, įrašyti pačios Renatės ranka.

KALĖDŲ EGLUTĖ

Maironio vardo mokyklos mokiniams, įvykusi Apreiškimo parapijos salėje, sutraukė gausiai svečių. Buvo įteikta dovanų ir vaikūčiams, nelankantiems šios mokyklos, bet gyvenantiems Didžajame New Yorke. Eglutę rengė mokyklos vadovybė, tėvų komitetas. Dovanomis rėmė visuomenė ir verslininkai.

New Yorque kalbama ir jau per vieną radijo programą buvo pranešta, kad iškėtoje operos solistė Polyna Stoška, Tuo tarpu nebuvo progos smulkiau patirti, kas yra šios menininkės vyras. Sakoma, kad jis yra kilimo iš Vienos.

nius atlikti. Komisija nebuvo renkama.

Diskusijose dėl Centro valdybos pranešimo apylinkių atstovai (visi) aiškino priežastis, dėl ko labai lėtai buvo mokamas solidarumo mokesčiai. Beveik visų atstovų teigimu, buvusios dvi priežastys: 1. žinia, kad centro valdyba moka valdybos sekretoriui K. Kleivai 90 dol. per mėnesį už jo, kaip sekretoriaus, ir kaip reikalų vedėjo, darbą; 2. atsiradęs nesupratimas tarp Vliko ir Lietuvos diplomatinio organų. Šios dvi aplinkybės lemtingai veikusias solidarumo mokesčio lėtą mokėjimą. Visoj Illinois valst. tesurinkta tik apie 1.500 dol. solidarumo mokesčio.

Nemažai atstovų stulė pripažinti, kad valdybos nutarimas mokėti valdybos sekretoriui ir reikalų vedėjui K. Kleivai po 90 dol. esąs neteisėtas. Centro valdybos pirmininkas P. Gaucys į tokias atstovų abejones atsakinėjo su neslėpiamu susijaudinimu, vis kartodamas, kad "jau reikalas baigtas", jau išmokėta ir nebereikia toliau apie tai kalbėti." Balsuojant atitinkamą rezoliuciją tuo klausimu, 19 pasisakė už tai, kad reikia pritarti C. Valdybos nutarimui, 2 pasisakė prieš ir 29 susilaikė.

Kelių atstovų labai aštrus reagavimas buvo sukeltas pasiūlymu rezolucijos, kreiptis į Vliką ir Diplomatinijos šefą St. Lozoraitį, kad šios dvi institucijos įsikištų būdų susitarinti ir kad savo nesantaiska neardytų bendruomenės solidarumo. Katalikiško sparnu atstovai labai aštriai kalbėjo prieš tokią rezoliuciją, aiškindami, kad tai politiškas spūlis ir bendruomenei nereikia į ją kištis. Bet daugumos nutarimu — tokios politikos nėra ko bi-joti, ypač, kad jau kelios rezolucijos su daug ryškesnių politinių atspalviu buvo balsuotos ir nūbalsuotos... Penkiems atstovams balsuojant prieš, buvo nutarta atsikreipti į Vliką ir Diplomatinijos vadovybę, kad jie baigtų savitarpinį tuščią ginčą ir nebeskaldytų bendruomenės, nes kitaip — kaip daugelio atstovų išsireikšta — bus palauta rėmus Vliką.

Visas suvažiavimas praėjo skubėjimo ženklu, nes, pirminko žodžiais, "daugelis nori dalyvauti Draugo koncerte..." Taigi, dėl skubėjimo, visi reikalai tik prabėgėms tebuvo paliesti, ir posėdis buvo tęsiamas su paltais ir skrybėlėmis. ant galvų. Bendras įspūdis — daug kalbų, daug žodžių...

SEKMADIENIS

K. APAŠCIA

Žmona jau plauna indus. Ji šaukia ir mane talkon: lėkščių šluostyti. Bet man, kaip ir pas Binkį, vien tik mėlina akys — žemė, ore ir danguj. Nes mano mintys emė ir paguldė mane parugėn, ant pat Agluonos kranto, kur tiek daug rugių gelbių ir kur štai girdžiu, kaip plekštelį lydeka, šokdama iš vandens žiopslos mūsės ar žiogelio gaudyti. Tai buvo taip seniai, o viską tačiau regiu kaip šiandien. O Dievuli brangus, kad kas sugrąžintų man tą vietą ir anuos laikus! Tada ir rūkštpienis pašėliškai buvo skanus...

— Amerikoje visi vyrai padeda savo žmonoms, tik tu... — prikašioja manoji.

Ką, ar aš prastesnis už tuos vyrus? Ir aš noriu būti vyriškas vyras. Esi Romoj — būk kaip romėnas. Šluostau lėkštes ir aš, tegu jas kur parai...

Mano programa: aplankysiu ligoninėje gulintį Motiejų, kuriam kažkoks automobilistas anądien sulaužė koją. Kaip matyt, gana mandagaus automobilisto būta, o koks žiopslys į tikrą blyną jį būtų suplojęs. Paskui parašysiu laiškus giminėms ir draugams į Australiją ir Kolumbiją, į Kanadą, Angliją ir Vokietiją. Net sarmatą pasisakysiu, jog jau 3 mėnesiai kaip jiems visiems rašau ir vis neparašau. Vaikams turėčiau paskaityti geležinio vilko legendą. Dar ir laikraščių neskaitytų yra...

Kažkas beldžia duris. O, tai Zalsys. Atsibaladojo jis čion iš Chicago. Dar nespėjom jo pasodinti, o ir misteris Jones (buves Jonušis) jau čia. Tai puiškus senukas, 40 metų išgyvenęs Amerikoje. Dabar — pensininkas ir našlys, dviejų namų ir krūvos pinigų savininkas. Nepraėis pro jo namus: tuojau eik vidun ir dairykis ko tinkamas šal-

tytuve, kur pilna gerų užkandžių ir dar geresnių išgėrimų.

Susirenkame į salionėlį. Misteris Jones atsisako sėstis sofutėn: ant minkštų daiktų besivartant, girdi, blogos mintys ateinančios į galvą, o dabar, tokioje senatvėje, jau esą laikas pagalvoti ir apie pakūtą. O iš tiesų štai kas: jis per daug nutukęs. Minkšti baldai laužo jo kaulus ir skaudžiai lamdo jo pilvo lašinius. Atnešu jam metalinę kėdę iš virtuvės. Mirketliui žmonai — ir ant stalo atsiranda "Four Roses" viskės bonka, džindžirelos, šokoladinių sausainių ir riešutų.

Zalsys pradeda dėstyti savo bylą. Sako, jei čia būtų jo Balbieriškis, tai kad ir pats Paryžius jam būtų tik šiaudai ir sienas. O dabar, netekus gimtojo kampo, jam visur tas pats. Žinoma, tik ne Čikaga ir ne Clevelandas. Ar čia auga palmės? O ar auga apelsinai, citrinos ir bananai? Ne, neauga. O kokios čia žiemos? Tik šlapdriobos, tik lietūs ir miglos. Tokioj Kalifornijoje ar Floridoj visgi kitoks gyvenimas: galima sakyti, amžina vasara ten, palmės, apelsinai, citrinos, maudykis Atlanto ar

Pacifikų vandenynuose — tai juk šoks toks malonumas...

Misteris Jones per tą laiką papsi savo cigarą, karts nuo karto ant liežuvo užpildamas viskės gurkšnelį. Ir jis įsiterpia į kalbą.

— Lisen, vaikai, ką aš jums pasakysiu. Tai buvo devyniolika dešimtais metais. Atvažiauvau į šitą kontrę. Darbų nebuvo. Giminės sumetė man kiek pinigų ir pasakė: keliauk dabar per miestus ir dairykis sau džiabo. Vėl, iškeliauvau. Buvau sautoose ir nortuose, buvau vynuose ir vestuose. Niekur darbo negavau. Vel, jei kur pas fermerį gavai pyčių ar tomečių skinti, tai uždirbai tik ant cigarečių ir mečių. Vienas amerikonas man tada ir pasakė: dairykis mieste, kur daug čimnių — ten tavo duona ir tavo gyvenimas. Clevelande pamačiau daug čimnių. Apsis-tojau čia. Pradėjo tos čimnės rukti — gavau darbo. O dabar manęs nei už 20, nei už 30 tūkstančių nupirksit. Jūs gi žinot, kiek aš vertas.

— Tai kad čia tiek dulkų ir suodžių. Man reikia gryno oro, — įsikiša Zalsys.

— Dec rait, dulkų ir suodžių čia plenti. Mokyti vyrai sako, kad šito štopo per metus į savo plaučius sutrauki net visą bušėlį. Ale to nepaisyk. Kai gerą pėdą gauni, tai ir nusičiaudėt smagu. O čiaudėt čia gali kiek tik valioji — čia fri kontrė, nieks dėl to tau nieko nesakys...

Tuo laiku mano akys netyčia nukrypsta į kilimą, ir štai kas — maža, bet tokia juoda, juoda dėmė jame! Man yra jau kaista kraujas. 240 dolerių už jį sumokėta. Ir va — jis jau suterštas. Nirstu šis smarkiau. Tai, žinoma, mano vaikų darbas. Tai tie rakalai! Na, tegu tik išeis svečiai, tai aš jiems su diržu atskaitysiu tokią fitaniją, jog jie tris dienas kasysis savo sėdynes! Aš juos išmokysiu tvarkos... Mano pyktis vis didėja. Nebegirdžiu, kas kalbama. Nebeįsijungiu žengiu arčiau prie tos pasiutusios juodos dėmės — ak, tai tik pridžiuvęs arbūzo grūdas... Ir man pamažu darosi gera, lyg švelni ranka kasytų man nugara...

Zalsys pradeda šnekėti, kad jo bosas netikęs: visada surūgęs, o kai iš ryto sakai jam chaja! — tai sau dantis

Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje

Australijoje — "The Herald" ir kt. laikraščiai taip pat įsidėjo žinią apie D. Britanijoje Birminghame lietuvių tremtinių vardu įteiktą Stalingrado burmistro pavaduotojai Muraškinau raudonų chrizantemų puokštę ir prie jos pridėtą laišką, kuriame buvo parašyta, kad tos raudonos chrizantemos turi jai priminti Sovietų Sąjungoje ir pavergtuose kraštuose žudomų žmonių kraują, pažymėdami, kad Muraškinos veidas beregint pasikeitė, kai tik paskaitė turinį, kurį australų spaudoje plačiai atspasakojo.

"The Sun" ir kt. spaudos organai įsidėjo platų aprašymą ir net nuotraukas lietuvių našlaičių kaitinių, kaip jie, atvykę "Skaubryn" laivą į Melburną, bet nesutikę giminių, buvo išskirti. Vienoj nuotraukoje pavaizduoti laimingi kaitinių vaikai: 17 metų Ansas, 15 m. Mikas, 13 m. Adomas, 14 m. Jonas ir 11 m. Hilda, o kitoj — Hilda verkianti, kai buvo atskirta nuo savo brolių, su kuriais niekaip nenorėjo skirtis. Vaikų globos departamente tik ir skambėjo telefonai visą dieną nuo pasiūlymų Hildą adoptuoti.

Karaliaus Mindaugo ir Lietuvos krikšto minėjimai buvo gražiai suuroti tiek Melbourne, tiek Sidnėjū ir kt. Prof. V. Raulis nacių paskaitą per iškilmingą akademią praturtino olandais vyksupais, tardamas savo žodį vokiškai. Per mišias gražų pamokslą pasakė arkiv. Manix. Sidnėjū net pats kard. Gilroy šiltu žodžiu paminėjo lietuvių kančias praėytį ir primetė mūsų tautai okupantų tiraniją.

Austrijoje — išvykus mokytojams ir žymiai sumažėjus vaikų skaičiui, vargo mokykla buvo likviduota. Knygyno reikalais toliau vietoj išvykusio į Norvegiją J. Budriaus rūpinasi kun. Kuzminskas. Jei seniau tik Vienoje buvo per 3.000 lietuvių, o visoje Austrijoje apie 10.000, tai dabar beliko vos apie 250, daugiausia repatrijantų šeimos. Senelių yra 47, ligonių 35 ir vaikų 75. Apylinkės veikia Linze, Slazburge, Braunau, Kerntene-Steieri ir Tirol-Voralberge.

Šveicarijos — LB valdyba prieš pat šventes išleido Dr. A. Geručio redaguotą "Šveicarijos Lietuvių žinių" Nr. 3, kuriame sudėta apšiai vertingos medžiagos. Visuotinis šveicarijos lietuvių susirinkimas numatomas apie vasario vidurį.

Vasario 16 d. akto signataras prel. K. Šaulys, gyv. Lugano mieste, Via Colloni 14, sausio 16 d. mini 80 m. sukaktį. Aštuoniasdešimtuosius metus eina ir šveicarijos vyriausybės pasiūlytas globoti dail. J. Mackevičius.

Siemet medicinos studijas baigė med. d-ro laipsniais J. Pečiulionytė, J. Steponavičius ir Žukauskas. Pastaraisiais išvyko pas tėvus į J.A.V.

Vokietijoje — Stovykla, kur daug yra klaipėdiečių, panaši į žvejų kaimą prie Neringos. Vokietijoje likę lietuviai ir šiemet gražiai paminėjo šven-

tes, kur galėdami, surengdami bendras kūčias, vaidinimus, deklamacijas, prisimindami Tėvynę likusius ir ištremtuosius.

Sėkmingai Mannheimo teatre dirba prof. J. Ereto duklė Aldona Eretaitė, anksčiau porą metų dirbusi šveicarų Zuericho teatro vaidyboje.

Muenchene lietuviams emigrac. reikalais daug padeda mažlietuvių N. Grėblitė, kuri už sėkmingą vadovavimą įstaigai buvo pristatyta prezid. Trumanui, greitai gavo JAV pilietybę ir buvo pasiūsta toliau darbo dirbti į Europą.

Elta

Amerikos Lietuvių Taryba

visuomeninė organizacija, ar valdinė įstaiga?

Idomus vieno ALTo skyriaus susirašinėjimas su centru

Vis garsiau kalbama apie Tarybos darbus. Ir tai suprantama, nes Taryba yra visuomeninė organizacija ir visuomenė turi teisę ne tik pagirti, bet ir pastebėti klaidas tų, kurie Tarybos vardu peržengia savo kompetencijos ribas ir veikia ne pagal visuomenės opinijos pageidavimus.

Tačiau dar niekas nekėlė klausimo, ar Taryba yra visuomeninė organizacija, ar valdinė įstaiga? Visuomenei tai aišku, bet iš kai kurių Tarybos centro pareigūnų veiksmų aiškėja, jog jie nėra pilnai įsisąmoninę (sąmoningai, ar ne?), kas yra visuomeninė organizacija ir kokia vieta ir teisė priklauso tos organizacijos centrui. Atrodo, jie vis galvoja, jog centras yra sudarytas tam, kad duotų įsakymus savo skyriams ir absoliučiai nesiskaitytų nei su visuomene, nei su skyrių nuomonėmis bei pageidavimais.

Juk visuomeninė organizacija visi dirba laisva valia, be atlyginimo, dažnai aukodami tam darbiui visą laisvalaikį ir net pinigų, todėl santykiuojant su tais žmonėmis — reikalingas begalo didelis taktas, visuomeninių pareigų supratimas ir nuolaidus bendradarbiavimas.

Ar mūsų Tarybos pareigūnai laikosi to visiemis žinomo dėsno?

Be jau žinomo išsišokimo su

pagarsėjusia telegrama Vlikui, teko netikėtai susipažinti su susirašinėjimu tarp vieno vietos Tarybos skyriaus ir Vykdo. Komiteto sekretoriaus. Šio skyriaus Tarybai skirtą aukų sumą, rado reikalo priminti, kad Tarybos p-kas ir sekretorius, persiųsdami p-kas ir sekretorius, siųsdami ALTo vardu telegramą, peržengė savo kompetencijos ribas ir tuo savo žygiu labai apsunkino vietos skyrių veiklą. Tarybai, kaip visų Amerikos lietuvių organizacijai, privalo mažiausiai rūpėti atskirų asmenų ar partijų išskaidinimais.

Žodžių, vietos skyrius, kuris praktiškai dirba visuomeninį darbą ir palaiko patį pirmąjį kontaktą su visuomene, savo rašte maždaug išdėstė tos visuomenės pageidavimus. Ar jis tuo savo žygiu padarė nusikaltimą? Taip, ir labai didelį, nes ALTo Vykdo. Komiteto sekretoriaus atsakymas į tą raštą buvo daugiau, negu griežtas. Pradžioje kartojama sena giesmė apie telegramos asmeninį pobūdį ir rašoma, kad ALTo siekia demokratinės Lietuvos, to nusištatymo niekam nevalia keisti, lyg, iš tikrųjų, kas nors siektų kitokios Lietuvos? Toliau pabrėžiama, kad ne ALTo skyriaus uždavinys panašias pastabas daryti ir "..." yra visai ne skyriaus kompetencijoj nurodinėti Amerikos Lietuvių Tarybai, kas jai privalo rūpėti. Raštas bai-

kus žodžiais: "...dirbančius su mumis bendrą darbą, prašau laikytis tvarkos ir nepasiduoti įtakai tų, kurie bando kelti nesantaiką mūsų organizacijoj". Vadinasi, tylėkite ir neikiškite nosies kur nereikia.

To rašto pradžioje buvo dar įdėtas toks sakinytis: "ALTo Vykdomasis Komitetas, susipažinęs su jo turiniu, pavedė man padaryti dėl jo kelias pastabas". Atseit, tą skyriaus raštą svarstė Vykdo. Komitetas ir padaręs nutarimą, pavedė sekretoriui tokioje dvasioje išburti.

Bet čia ir prasideda pati linksmoji ir kartu nemaloni dalis. To skyriaus p-kas ir sekretorius sugalvojo patikrinti, ar iš tikrųjų Vykdo. Komitetas svarstė tą jį raštą. Ir kas gi pasirodė? To rašto niekas nesvarstė ir ALTo Vykdo. Komiteto sekretorius saualikiškai panaudojo Vykdo. Komiteto vardą.

Mes dar nežinome, kokias išvadas pasidarė to skyriaus p-kas ir sekretorius, bet galime būti tikri, kad toks ALTo sekretoriaus elgesys labai neigiamai atestavo jo visuomeninio darbo etikos supratimą. Tiesa, gerb. sekretorius labai dažnai mėgsta pamokslauti, visus mokyti demokratizmo, kitiems pristiegti netiesos rašymą, bet, atrodę, tuos visus pamokslus pirmoj eilėj reikia pačiam įsidėti galvon...

Vyt. Gedrimas

A. TYRUOLIS

KUR TU, PAVASARI

Kur tu, pavasari, gaivus šaltini
Sodraus žalumo spindinčių berželių.
Kai saulė meile skambančioj mėlynėj
Gyvybę diepai gaivalingai kelia?

Sravėjima Dangaus giesmės skambiosios,
Harmoniją gėlių, žalumo tyro
Juo dieji dūmų veliui apklostė,
Nutildė šviesią Tavo džiaugsmo lyrą.

Lyg ežero gelmėj varpu užburtu
Tu atsidūsti, ir girdžiu, kaip aidi
Maži žiedų varpeliai, kaip supurto

Vysnaitę žydinčią smagus vėjelis,
O saulė — saulė didelė sau žaidžia
Įbrūdus su purienom į upelį.

Kituose laikraščiuose

PAKLYDO 1000 DOLERIŲ

Naujienos paskelbė tokį V. Mingėlos atvirą laišką:

Dar man gyvenant Philadelphiaje, 1951 m. vasario mėn. gale Muzikalinio klubo salėje Allegheny gatvėje įvyko Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo — Vasario 16 — minėjimas.

Kalbamoji didžiulė salė beveik netalpino visų atėjusių į minėjimą lietuvių: tiek daug jų suvažavo! Po oficialios programos dalies sekė Lietuvos vadavimui aukų rinkimas. Mūsų brolių ir sesėse lietuvių parodė didelį tautinį susipratimą ir suaukėjo apie du tūkstančius dolerių. Tiesa, aukų rinkimo vėjus tęsėsi dar ir vėliau. Galutinai suvedus balansą, liko grynais pinigais (atskaičius visas išlaidas) \$1,959.56 (tūkstantis devyni šimtai penkiasdešimt devyni doleriai ir 56 centai).

1951 m. balandžio mėn. lietuvių spaudoje buvo tačiau paskelbta, jog vėjus metu Philadelphiaj aukų surinkta tik \$979.78. Susidomėjau. Parašiau laišką ALTo sekretoriui, gerb. P. Grigaičiui. Gavau atsakymą, jog tik paminėtoji suma tėra gauta iš Philadelphiajos (laiškas rašytas 1951 m. balandžio mėn. 27 d.). Pasiteiravus (be to, aš pats dalyvavau aukų skaičiavime), kad nebūtų kokių neaiškumų, kad neužgauciau ko nors nekaltai, paminėtoji suma \$1,959.56 grynais pinigais ir č-

kiais buvo įteikta Philadelphiajos aukų rinkimo vėjus komiteto išdėdinkui p. Adolph Bach, 1200 E. Cheltenham Ave., Philadelphia 24, Pa.

Po aštuonių mėnesių 1952 m. sausio 2 d. gavau antrą laišką ALTo sekretoriaus, gerb. P. Grigaičio pasirašytą, kurio turinys ištiesi perspausdinamas:

"Gerb.: š. m. balandžio 27 d. esame Tamstai rašę atsakydami į Tamstos užklausimą dėl šiais metais Vasario 16-tosios progą gautų aukų Philadelphiajoje. Iš surinktos sumos ALTo išdėdinkui šiol buvo pervesta tik \$979.78 (šis laiškas rašytas 1951 m. gruodžio mėn. 26 d.). Du kartus rašėme Mr. Adolph Bach, minėjimo komiteto išdėdinkui, bet jokio paaiškinimo nesulaukėme. Iš Tautos Fondo valdytoją prof. J. Kaminsko taip pat patyrėme, kad Tautos Fondas betarpiškai nėra jokios didesnės sumos iš Philadelphiajos gavęs.

Netrukus rengiamės skelbti 1951 m. vykdyto vėjus galutinę apyskaitą. Būtų labai nemalonu, jei joje figuruotų tik dalis Philadelphiajoje surinktų aukų. Kreipiuosi į Tamstą prašydamas patirti, kas iš tikrųjų atsitiko su likusia aukų suma? Su pagarba P. Grigaitis (pas.), ALTo Eekretorius".

Kadangi šiuo metu gyvenu Detroito, todėl, man atrodo, tinkamiausias šio piniginio klausimo išaiškinimui kelias — mūsų lietuviškoji spaudo. Man atrodo, jog čia blogos valios nėra: paprastu paprasčiausiu tam tikrų asmenų apsileidimas. Komiteto pirmininkas (aukų rinkimo vėjus) kun. Dr. Martusevičius turėtų šį reikalą pajudinti.

Tikrai, būtų labai nemalonu, jeigu pusė suaukotų pinigų pakliūtų ne ten, kur jie aukų rinkimo metu buvo numatyti. Su pagarba,

Vladas Mingėla

"Nepriklausomoj Lietuvoj" tulas R. K. taip skundžiasi:

Sunku suprasti.

Chicagoje iš senų laikų eina gyvai redaguojamas savaitraštis "Sandara". Šis laikraštis populiarius senųjų ateivių tarpe. Atsiliepa į visus aktualius lietuvių gyvenimo klausimus. Dažnokai savo nusistatymais išsiskiria, pavyzdžiui, priešingas JAV Lietuvių Bendruomenei, Mindaugo krikšto sukakties minėjimams ir t.t. Savotiškai nusistatę "Sandara" ir SLA no-

minacijų reikalu. Ji agituoja už nesandariečius ir nę puse žodžio neužsimena apie savo kandidatus palaikančias Petronėlę Grybiene ir vicepirmininkus ir Aleną Devenienę ir išdėd globėjus, nors jos yra žymios "Sandaros" veikėjos, būtent A. Devenienė eilė metų yra ALTo "Sandaros" Centro Valdybos vicepirmininkė, o P. Grybiene — išdėdinkė. "Sandara" rašo: "Sandara yra Organas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros", bet SLA nominacijose agituoja už ne sandariečius, užmiršdama, savo žymias veikėjas P. Grybiene ir A. Devenienę. Sunku suprasti, kaip gali organizacijos laikraštis nepalaikyti svarbiuose SLA rinkimuose tos pat organizacijos Centro Valdybos narius?!

IS SCRANTON I CHICAGA

Naujienose atspausstas toks pranešimas:

"Rašytojas L. Dovydenas, patikrintomis žiniomis, yra apsisprendęs žurnalą "Nemuna" perkelti iš Scrantono į Chicago. Šiuo reikalu jau pradėti pasitarimai su chigagiškiais bendradarbiais ir tiriamos sąlygos. Žurnalas busias periodinis, išeisiąs kartą per du mėnesius ir busias mažesnio formato, bet platesnės apimties".

Idomu tik, kaip mažesniame formate bus padaryta platesnė apimtis?

V. Beliajaus

THE DANCE OF LIETUVA

54 lietuvių tautiniai šokiai bei žaidimai

Užsakymus ir pinigus siųsti

DIRVOS redakcijai

Kaina — \$5.

Seniausias ir gražiausias lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius

A. VANAGAITIS

Kaina metams \$2.00

Susipažinti siunčiamas

dovanai.

6755 So. Western Ave.

Chicago 36, Ill.

berakinėjas, nę akių nepakelias. Nemalonu pas tokį dirbti. Ir aš panašiai išsitaru apie savąjį.

Misteris Jones šituo metu išpučia tokį didelį cigarų dūmą, jog tame debesyje dingsta visa sofa su mano žmona ir vaikais. Girdžiu tik, kaip manoji moteriškė nusičiaudi, o ir vaikai ima zirzti: jie gi buvę pažadėti galėsią eiti į kiną "Tarzan and Leopard Woman" pažiūrėti. Motina, žinoma, nusileidžia. Jaunimas bėgte išbėga iš namų, rėkdamas džiaugsmo ir pergalės šūkius.

Negerai šnekat, — stiprių balsu taria Jones, — žinokit, kas yra bosas: jis jus hairino, jis jus ir išfajeriuos. Nepaisykit, kad jis surūges ar dantis krapštinėja: gal jis jums darbą figuriuoja, gal kaip tik dėl jūsų gero sau galvą laužo. Vel, čia Amerikas — galit ir patys kvitint, ale šapos nelaikina tokių...

Matau, mūsų kalba netikusi. Pradedame šnekėti apie III pasaulinį karą. Kai mes apžvelgiame tarptautinę padėtį, mums ji atrodo itin pavojinga. Siurbtelėjus dar po gurkšnį viskės, mes įsitikiname, jog karas kils dar šį vakarą, o vėliausia — rytoj anksti rytą. Mūsų Jones raukosi, lyg čemeryčias

užuodęs.

— Nelaukit karo, vaikai. Va, atsimenu, prieš karą pats storiusias ir pats geriausias cigaras buvo 5 centai, saliuone mokėjai tik už byrą, o sandvičius ir precelius gavai for nating. O kas dabar? Jei aš būčiau governmente, tai visus tuos, ką apie karą kalba, liepčiau ant saugos šakos pakart. Man visi jie — savanagis ir tiek! — gerokai pyktelėjęs, baigia savo žodį senukas Jones ir išmaukia viskės stiklėlį.

Čia staiga atsistoja Žalys, Balbieriško patriotas. Jo krūtinė išpušta, veidai įraudę, o akys piktokos. Jaučiu — bus negerai. Beveik rėkiančiu balsu jis taria:

— Ne aš sukėliau aną karą. Aš net neraginau, kad kas eitų kariauti. Jei karas kils rytoj — taip pat ne mano kaltė. Taip ir žinokit!

Nepagalvokit, kad tai kitas Napoleonas ar Hitleris. Tai tik Žalys, paprastas valkinas, kilęs nuo Balbieriško, menkas žmogelis. Gal kiek nuvargęs kelionėje, gal didesnį viskės gurkšnį nusiurbęs...

Žalys skubiai išeina į virtuvę: dabar jis norėtų stiprios, karštos kavos puoduko. Mano moteriškė nuseka pas-

kui: ji nemėgsta, kad svetimas žmogus griozdintųsi jos virtuvėje.

Jones nusišypso.

— Lisen, dabar matau ir aš: tam vaikiui tikrai reikia Floridos. Tena, kaip amerikona sako, oras yra labai freš. Atsisviežintų žmogus ir nešnekėtų fonių.

"Four Roses" bonkoj tik vienas lašelis dugne. O džindžirelos virtuvėje kunkuliudama verda kava. Jos aromatas sklinda per visus kambarius ir maloniai kutena man nosį. Mielai išgerčiau ir tą puoduką.

Kiek patylėjęs, senukas Jones vėl taria:

— Vel, jš visko matyt, kad tie politikieriai prives sviatą prie naujo karo. Ana, ruskis užsimanė Aliaskos. O skolų tai mums nemoka. 11 bilionų. Ar žinai, kiek tai bus? Tu su savo pačia per visą gyvenimą tiek neuždirbsi. Jei aš būčiau governmente — tēkščiau atominę bombą ant Maskvos, kitą — ant Petrogrado. Ir nuštiltų man tas ruskis, savanagis! Tada ant amžių amžinių man būtų ir taika ir tvarka.

— Karas — baisūs dalykas. Nuo atominės kiek žmonių žūtų? Gal 10, o

gal ir visas 100 tūkstančių iš karto, — įterpiu savo žodį ir aš.

— Vėl, geriau per 1 minutę užkilti 100 tūkstančių ir tuoj pat baigti karą, o ne kariauti 10 metų ir meibi užkilti 10 milijonų, ar ne?

— Šiur, — pritariu aš.

Taip mes aptariame ir čia pat išsprendžiame ne tik šį, bet ir daugelį kitų pasaulinių reikšmės klausimų.

Žvilgtelėję į laikrodį, — o, pusė vienuoliktos. Misteris Jones pastebi tai. Jis pakyla ir eina į virtuvę.

— O tu čia per naktį sėdėsi, kaip sėdynę prisilvėsi? — lyg juokaudamas jis primena Žaliui, jog jau laikas namon.

Žalys dar siurbteli paskutinįjį kavos gurkšnį ir tada, padėkojęs už viską, klausia, kur jo skrybėlė. Jis išeina kartu su senuku, nes pas jį jam nakvynė pažadėta.

Svečiams išėjus aš skubiai susidedu prie savo lovos visą šarvuotę: darbinus batus, nuzulintas kelnės, marškinius ir seniai iš mados išėjusį švarką. Visti tie daiktai skleidžia stiprų mašininės alyvos, geležies dulkių ir rūdžių kvapą. Tokia mano darbo šarvuotė, kurion rytoj anksti rytą turėsiu šokti.

Isipilu kavos puoduką. Ją siurbdamas svarstau, kas šiandien, sekmadienį nuveikta? Tiesa, mes buvom stabilėje Floridoj ir Kalifornijoje, apšnekėjom savo bosus, išsprendėm pasaulinio karo ir amžinosios taikos klausimus. Bet manoji programa taip ir liko nepajudinta.

Salionelyje kabo tirštas ir banguojuj melsvų dūmų kamuolys. Sakytumei, kas prieš sekundę čia būtų granatų išsprogdingės. Bet tai tik nuo tų cigarų ir cigarečių, ką surūkėme bespręsdami tuos didžiulius klausimus. Ant stalelio stovi tuščios "Four Roses" ir džindžirelos bonkos. O tarp jų — peleninės, kaupinai prikrautos nuorūky ir pelenų.

Nieko, nič nieko šiandien neatlikau. Deja, šioji diena jau baigta. Galvoju: Amerika visko pilna. Ir dolerių joje gana. Tik laiko pačiam sau nėra. Miegamajame jau knarkia žmona, o vaikai blaškosi savo lovutėse, pre miegus kartodami palaidus sakinius iš filmos "Tarzan and Leopold Woman..."

Krentu į patalą ir aš. Laimingi, kurie pajėgia užmigt be miego piliulių. Tokiems aš ir sakau — labanakt! (Pabaiga)

Kolumbija - kontrastų kraštas

Nuostabių kontrastų pasaulis

ANT. BARČIUS

Jau išėjus į gatvę akys raibsta nuo liuksusinių amerikinių mašinų, tačiau šalia jų nudrįsęs ir sulopytas, kokių Europoje ne skurdžiausiais laikais nebuvo matyti, nebent gal prilygtų savo laikui į Lietuvą plūdę ir plūstą "vestochinkai", kolumbietis, įsiveržęs ant kaktos plėškę, prie žemės prilinkęs, traukia sunkiai pakrautą dviratį. Pandangę raizgo moderniški lėktuvai, kurie kasdien iš miesto į miestą perveža daugybes keleivių ir prekių, tačiau išvykęs iš miesto pamatysi sunkiai apkrautus mulus žingsniuojant plentu. Miesto centre stūkso milžiniški dangoraižiai, kurie pastatyti ne galint marmuro, stiklo ir spalvotų metalų, bet šalia jų stovi bakūzės, nudrėbtos iš molio ir arklių mėšlo mišinio. Prie vienos statybos cemento maišo moderniškos motorizuotos mašinos, prie antros — rankomis susikišę basomis kojomis mina molį.

Siauromis miesto gatvėmis reikia labai atsargiai vaikščioti, kad neužmintum ant kojų, nes didesnė praeivių dalis vaikščioja basi. Saligatviuose kas penki žingsniai guli rankas atkišę invalidai, baisiai žaizdoti paligėliai ar ištisos šeimos su nušautaisiais, luošais kūdikiais. Moderniško universiteto, ar ligoninės pastatų tarpvietėse, kur yra apsauga nuo lietaus, guli benamiai, vaikai, vyrai ir moterys. Po miesto skverų palmėmis yra pastoviai įsikūrusios šeimos. Man paklausus kartą vieno kunigo, kodėl valstybė ar labdaros organizacijos neparūpina tiems benamiams kokią pastogę, man buvo atsakyta:

— Jei valstybė pastatys kokią nemokamą pastogę, į ją sueis keli milijonai!

Tačiau gana daug yra tokių, kurie nežino savo turtų gali ir skęsta prabangoje. Jie didesnę metų dalį skraido po visas pasaulio šalis, turi po kelis namus, dvarus, po kelias mašinas, tarnais bei sargybinius apsaugas. Nors jų skaičius yra labai nedidelis, tačiau jų įtaka visokeriopame krašto gyvenime yra milžiniška.

Vietinio gyventojų gyvenimo lygis yra neįsivaizduojamai žemas. Nors ir sunkiai dirbdamas kolumbietis savo normaliu uždarbiu gali šeimai vos nuo bado apginti. Jo pagrindinis maistas yra virtų kukurūzų bulkutė su nevalytu cukrum pasaldytu vandeniu. Duona, mėsa, daržovės jam yra nepasiekiamas liuksas, o taip pat padoresnė drabužiai bei bet kokia avalynė. Dėl to, nenorėdamas badu mirti, jis dirba ir darbovietėje stengiasi kitiems nors pavogti. Europiečiai yra sunku įsivaizduoti tokį kraštą, kur taip būtų išbujojusios vagystės ir plėšikavimai ir kur jie taip būtų toleruojami. Man teko būti liudininku scenos, kai miesto autobusu važiuojanti panelė nutvėrė už rankos į jos rankinuką lendantį vagį ir įdėvė čia pat stovinčiam unifor-

muotam policininkui. Šis gi sustabdė autobusą ir paprašė vagį išlipti. Tuo viskas ir pasibaigė.

Gyventojai, nežiūrint aplinkui šelstančios moderniausios civilizacijos, yra persisunkę viduramžių religine mistika. Religinumas čia yra grynai paviršutinis, teatralinis, daugiau mados ir tradicijos reikalas. Bažnyčių gausu ir jos pilnos lankytojų. Kiekviename bute sienos nukabinėtos šventųjų paveikslais, po stovyklėmis dega lemputės, autobusuose visos laisvos sienų vietos taip pat nusagstytos religiniais paveikslėliais, nors dažnai šalia jų kabo visame naujybės grožyje šoferio išrinktoji ekrano žvaigždė. Teko net matyti Madonos ir Kristaus paveikslų, kurių apačioje stovi ryškūs parašai: "Vienintelis vaistas nuo galvos skaudėjimo yra..." arba: "Geriausi audiniai yra..."

Pažįstu vieną europietį, čia jau 20 metų gyvenantį ir kartą paklausiau, kokie žmonės yra tie kolumbiečiai.

— Aš jau čia gyvenu 20 metų, — man atsakė, — bet aš jų visai nepažįstu. Jie kalbasi su tavim naudojant nepasibaigiančias mandagumo formules, šypsosi, bet ką jie galvoja, niekada neįspėsi. Tik viena žinau, kad niekuo nereikia tikėti ir kad nė vienas nėra nuosirdus.

Kolumbiečio darbas, gyvenimo būdas, dvasinis gyvenimas yra grynai paviršutinis. Nors jis kasdien praeidamas pro bažnyčią žegnojasi, nors kas sekmdienis eina į bažnyčią ir atlieka visas pavyzdingo kataliko praktikas, tačiau tas jam netrukdo namo parėjus visą sekmadienį siūti su siuvama mašina, ar batus taisyti (žinoma, prie uždarytų durų), o taip pat pragai pasitaikius ką nors apgauti ar pavogti. Atrodo, kad ir dvasiškija dėl to tragedijų nedaro, nes man vienas kolumbietis rimtai tvirtino, kad pamitai daiktą, kurio tau būtinai reikia iš to, kuris turi per daug — nėra joks nusidėjimas.

Visos socialinės neteisybės ir nelygybės, puikiausiai išpurenos dirvą komunizmui, kurio sėklos, atrodo, ir čia barstomos, tačiau, reikia pripažinti, šiuo tarpu nuo to tvano vienintelis pylimas yra religija. Bet ji, atrodo, nekrempla dėmesio į aplinkui kunkuliuojantį gyvenimą ir kažin, ar vieną dieną tas skaudulys neplyš Ispanijos įvykiais.

Sunki lietuvių dalis

Visokios nesėkmės įvairiose, labai žiauriuose emigracinėse komisijose, atvyjo čia kelis šimtus lietuvių. Ne turistiniai išdykavimai juos atviliojo į tą nežinomą, tiek savo gamta, tiek savo pačioje gyvenimo būdu svetimą kraštą, bet įgimtas instinktas susikurti sau laikinas, minimaliausias gyvenimo sąlygas. Europoje maža kas žinojo apie tą kraštą, o spaudoje pasiro-

dančios žinios kažkodėl buvo arba melagingos, arba sąmoningai teisybę nutylinčios. Tačiau čia atvykę ne vienas graudžiai apsisverkę pamatė tą skurdą ir jo kūrį darbo bei įsikurimo galimybių. Ir nenuostabu, kad atvykę tautiečiai pirmiausiai teiraujasi, kur yra JAV ar Kanados konsulatų ir kokios emigracijos galimybės.

Ne vienas tautietis turėjo žiauriai pabaudyti ne tik patį, bet savaitėmis ar net mėnesiais pamaitinti savo vaikus vien bananais ir tai ne iki sočiai, ne vienas dar ir šiandien badauja, ne vienas dar pabaudas naujai atvykęs ar atvykęs. Jau kai kas buvo įsikūręs po palme ir vieną per kalnus į kaimą žygiuojantį ir pavargusį prigulus vos gvyva nesukapojo gadillais. Ne vienas neverties apimtas laimės įieškoti nukeliavo į džungles, kur nuoga gyvenimą pajavirina malarijos moskaitai, įvairiausios gyvatės ir leopardai. Tačiau įgimtas instinktas išlaikyti savo gyvybę ir, kasdien matant kiek čia verta gyvybę, kai prie valdžios rūmų durų ir nuo bado sustingusių lavonų nekrempdami dėmesio peržengia į tarnybą eidami valdininkai, kai išbadę seneliai ar rachtikai vaikai savo atkietom rankom neleidžia gatyve praeiti — verčia paskutinėmis jėgomis gelbėti. Niekam čia nerūpi tuo vargas ir skurdas, niekas nekvaršina galvos dėl milijonų skurstančių, tai nėra ko tikėtis ir sau pagalbos.

Per mėnesį kitą galutinai sumsmukdytas ir palaužtas dvasioj griebtis bet koki, kad ir niekiniausiai apmokamą darbą. Ir štai eilinis valdininkėlis stoji už ižminių, nematęs net kai jo tėvas ūkininkauja, tapo agronomu ir ūkio užveizdu, kitas išmoko siūti adatos savo gyvenime ne laikę. Vieną antrą išmėtė, vienas antras pasilikto ar susirado kitą ar trečiojo vietą kaip visai kitoks "specialistas" darbo. Bet tas darbas yra taip skurdžiai apmokamas, kad gali verstis, kol nepraplyš IRO dovanočios Vokietijos stovyklose kelnes ar baltai. Vienas antras, ir tikrai vienas antras, susisuko padoresnį gyvenimą, bet ir jų standartą toli gražu negalima lyginti su eilinio JAV darbininko standartu.

Įgimta kolumbiečio dorybė — pavydu persiėmė, kad ir per trumpą laiką, kai kurie tautiečiai ir prasidėjo intrigos, vienas antro "ėdimas". Kad ir Medeline gyvena kelios dešimtys lietuvių, bet jie sugyvena nepavydėtina. Įvairiausios asmeninės pajutynės, kilusios ir kylančios gal grynai dėl vaikiškų amčių, nors neretai jos turi ir apčiuopiamą medžiaginį aspektą, visiems geros valios tautiečiams sukelia kartėlį. Taip pat daugumoj tie, kurie turėtų rodyti solidarumo ir tautinio sugyvenimo pavyzdžius, dažnai, neva to siekdami, viešai, ar per apkalbėjimus skleidžia vienas ant antro nepamatuotus, dažnai jau ir nepatikėtinais fantastingus plepalus. Nepaprastai žiaurius ir sunkios gyvenimo sąlygos, neišiki atėitis tiek medžiaginiu, tiek sveikatos atžvilgiu, jau daug kam susilpnino ir taip per daugelį tremties metų išlampytus nervus ir dėl to reakcijos dažnai nueina į kraštutinumus. Vienas antras, siekdamas viškininės vienybės, atseit, taip turite galvoti ir elgtis kaip aš sakau, net viešai meta absurdiškus kaltinimus bendruomenėi, kad jos tarpe yra įsibrovę komunistai. Tačiau visi naujai atvykę čia atvyko prieš tai atsiuntę Vokietijos tremtinių komitetų ir lietuvių klebonų raštiskus ištikimybės pažymėjimus ir tik po to gavo visas. Taip pat ir seniau čia gyveno tautiečiai, kurie

praktiškai nesusidūrė su to "rojaus" linksmybėmis, kurias mes patyrėme savo kailiu, neatrodo, kad jautų simpatijas anai uždangos pusei. Tačiau tokie absurdiški abstraktūs kaltinimai dar labiau nuodija tą atmosferą, kuri padoriau lietuviui atima bet koki tarpusavio santykiavimo norą.

Kitą vertus, mūsų organizmas sunkiai aklimatizuojasi tropikinėse sąlygose ir ilgiau gyvenantiems jau pradeda irti sveikata. Medellinas stovi apie 1600 metrų, o Bogota apie 2700 metrų virš jūros lygio ir ta aukštuma žudančiai veikia širdį. Karštis ir drėgmė, augmenijos stoka kalkių, vitaminų ir kitokių būtinų medžiagų, sudaro palankias sąlygas nepagydomoms kepenų ligoms, iškrenta dantys ir t.t.

Tos ir kitos grynai asmeninės priežastys verčia beveik visus čia gyvenančius, gal išskiriant tik tai kelis asmenis, kurie turi stiprius medžiaginius užvejus ar stiprias pozicijas, galvoti apie reemigraciją į kitus kraštus, kur bent iš savo darbo galima praeiti be perspektyvos per kelis metus susinaikinti. Vieni tai vykdo griežčiausio paslapty, savo bylas užveddami kitų miestų konsulatuose, antri nuo nieko nesislėpdami. Tačiau tų sąjonių įgyvendinimas yra susijęs su kelių metų laukimu ir didesniu lėšomis ir jis nėra taip greitai pasiekiamas, kaip daugumas to norėtų.

Turintieji pastovesnius atlyginimus, gyvendami ant atsivežtų dežių vietoj baldų ir taupydami kiekvieną centą, gal per kelis metus sudės tuos kelis šimtus dolerių, kurie reikalingi persikelti į kitą kraštą, o gal ir grįžti į savo tėvynę. Bet kas laukia jų, kurie gyvena pusbadžiai dieną nuo dienos nustumdami alkį? Gal juos turėtų jau dabar įtraukti į Vokietijos likusių nelaimingų tautiečių skaičius, kurie reikalingi šalpos, nes jie tos šalpos gal daugiau reikalingi, nes Vokietijoje pabėgėlių komisari vis dėlto duoda šokią tokią duoną ir pastogę, kurios čia, deja, niekas neduoda ir kurios niekas tikėtis negali. Tiesa, čia veikė ir veikia taip vadinamas, skambiu pavadinimu "Komitetas lietuvių karo aukoms šelpiti", kuris iš labdarinių kolumbiečių surinko daug tūkstančių dolerių, tačiau tame fonde sukoncentruotos sumos mažai arba visai neišildo skurstančių, į vargą patekusių tautiečių.

Ar jau pirka

Vilties,

spaudos ir radijo

draugijos

nario lakštus?

NESUSIPRATIMAS SAO PAULO KOLONIJOJ

Lietuvos laisvinimo darbai paremti Sao Paulo Lietuvių būrelis išvykstančių Kanadon atsisveikinimo proga, sumanė su-ruošti viešą vakarą ir gautą pelną atiduoti Tautos Fondui.

Vakara sutiko globoti Lietuvių Sąjungą Brazilijoje ir konsulas A. Polišaitis.

Bet kaip tai galima pateisinti, kai šį kilmę darbą dirbantiems viešai draudžia ir įvairiausiais būdais trukdo Lietuvių parapijos kleboną kun. P. Ragažinską?

Jis kaip kun. ir klebonas būdamas bendruomenės vadovybės priekyje atkalbėjo bendruomenės narius, kad nei vienas neprisidėtų prie to rengiamo vakaro. Mergaitės, kurios sutiko dalyvauti kaip tautinių šokių šokėjos ir vaidintojos, susilaukė grąsinimo kai kuriomis sankcijomis.

Tuo pačiu įteikėme skelbimą p. Šukevičiui, spausdėjęs vedėjų, kuris sutiko atspausdinti skelbimą ir pakvietimus į tą rengiamą vakarą. Už tą darbą buvome sutarę 150,00 Cr.

Pakvietimai į rengiamą vakarą buvo atspausdinti ir juos paimė, bet skelbimą dėti atsisakė.

Kun. P. Ragažinską kaip "Mūsų Lietuvą" laikraščio redaktorius suaukė specialų susirinkimą, kuriame dalyvavo spausdėjęs savininkai ir redakcijos bendradarbiai.

P. Matelionis (spausdėjęs dalininkas), Antanaitis, H. Valavičius, P. Bogulskauskas dėjo visas pastangas, kad mūsų rengiamas vakaras kaip nors būtų sutrukdytas.

Kur viso šito priežastis? Ar Tautos vadavimui dirbti dar gali būti kokia nors konkurencija? Ar gal "Mūsų Lietuvą" redaktorius kun. P. Ragažinską apie įvykstantį vakarą matė ką įžeidžiančio?

Šitam faktui paaiškinti prašome kun. P. Ragažinską duoti viešą atsakymą, o mūsų vadovaujančius amenis atkreipti dėmesį.

Mes, žemiau pasirašę šį kun. P. Ragažinską, kaip lietuvių parapijos klebono elgesį griežtai smerkiame, reikšdami viešą protestą.

Rengėjai: Evaldas Lukaitis, Antanas Rudys, J. Bajorinas, J. Antanaitis, ir dar trys neišskaitomi parašai.

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikale

laukti nei metų, nei mėnesių

pabaigos!

TUOJ ĮSIGYKITE NAUJĄ

Balio Gaidžiūno

knyga

VIENERI METAI

IR

VIENA SAVAITĖ

Šioje knygoje, prisiminimų forma, vaizduojami 1940 ir 1941 vergijos metai Lietuvoje.

Knyga 182 psl. Kaina 1.50 dol. Knyga gaunama: DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

DU DIDIEJI TARĖSI

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

— kad Amerika rengianti "agresiją" pietryčių Azijoje labai priimena pietinės Korėjos puolimo motyvus. Komunistai, be to, pasinaudoję vieno amerikiečių generolo neseniai padarytu pareiškimu, kad kiniečių nacionalistai turį būti pasirėngę kovoti ne tik Formozos saloje, bet, jei reikla, tai ir kitur.

Kokie gi yra komunistinės propagandos užkulisiai? Ties Indokinija pradėti telkti dideli kiniečių daliniai — tai pastebėta sumenkėjus kovoms Korėjoje. Toliau — pataisytas geležinkelis iš Mandžūrijos į Indokiniją, prancūzų vado Indokinijoje gen. de Latre liga vėl gundė pradėti žygi... Reikšmingas yra ir prancūzų užsienių reikalų min. R. Schumano sekmadienio pareiškimas, kad reikią siekti paliaubų ir Indokinijoje — tai paskūsis prancūzų viešosios nuomonės ir politikų sluogsnio, buvęs net sunkiai įsivaizduojamas pav. prieš keturis mėnesius.

TIKSLAS — STABDYTI KOMUNISTŲ VERŽIMĄSI

Nepaisant sensacinio pobūdžio prancūzų pareiškimo, amerikiečiai ir toliau iš prancūzų reikalauja — laikytis Indokinijoje ligi paskutiniųjų... Iš kitos pusės pripažįstama, kad gen. Mao tikslas esąs aiškus — paimti savo žinion visą pietryčių Aziją.

Po Indokinijos silpniausio punkto esą Burma, Siamas ir Malajai. Amerikiečių sluogsniai atvirai ir nurodo, kad jie nesą

pasirėngę didelio masto komunistų puolimui toje Azijos daly. Nesą jokio bendro gynybos plano su prancūzais ir britais, trūksta ir ginklų... Ne tik vakarai, bet ir patys pietryčių Azijos gyventojai nežino, kaip pasielgtų Amerika, jei Mao įsiveržtų į Burmą ar į Indokiniją. Nors nuo Korėjos karo pradžių esanti nuomonė, kad kiekviena komunistų agresija turinti tuoj sukelti ginkluotą amerikiečių pasipriešinimą, bet šiuo Azijos kraštų atveju net ir Stalinas su Mao nežina, ką darys amerikiečiai naujos agresijos atveju — tas juos ir skatina pabandyti...

Tuo tarpu į Ispanijos uostus su formaliu vizitu įplaukė šeštasis amerikiečių laivynas ir tai politinių sluogsnų nuomone reikla, jog Amerika su Ispanija jau virsta kariniais bendradarbiais. Tai laikinai tik simbolinio pobūdžio žygis, bet kas gi vyksta užkulisiuose? Amerikiečių bazės bus įsteigtos, ispanai gaus karinę ir ūkinę paramą. Šiais metais pažadėta 100 mil., kitais dar daugiau. Karinėje srityje parama galinti siekti ligi 400 mil. trijų metų laikotarpy. Šiuo metu amerikiečiai pareikalavę naujų reformų ispanų vyriausybėje. Abiejų kraštų santykiai atsidūrę naujoje fazėje, jų gi tiesioginis tikslas — stabdyti galimą komunizmo veržimąsi.

V. Rimvydas

Patark ir kaimynui,

kad prenumeruotų

DIRVĄ

LIETUVIŲ TAUTOSAKOS LOBYNAS

Redaktorius — leidėjas Dr. Jonas Balys

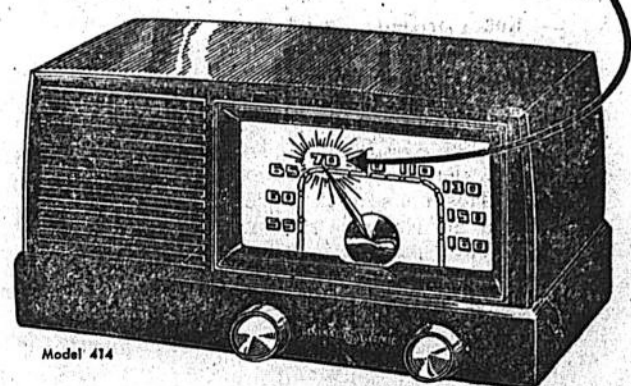
Dvi dalys kartu įrištos: Dvasios ir Žmonės, 166 sakmės, 126 psl.; Liaudies Magija ir Medicina, 94 psl.

Knyga didelio formato, spalvotas viršelės, pieštas dail. V. K. Jonyno.

Kaina \$3.00.

Gaunama Dirvoje.

SPOTLIGHTS your station as you dial!

GE Dial Beam Radio

Imagine a radio with a traveling beam of light that "spots" each station as you dial! It's a G-E advantage that makes easy, accurate tuning a cinch! This streamlined beauty performs beautifully, too, with rich mellow tone. It's smart to replace your old radio with a new G-E Dial Beam Radio today!

Choice of colors

Congo brown,
alabaster ivory,
Persian red

24.95

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

TREMTIES leidiniai

V. Putino — Mykolaicho ALTORIŲ ŠEŠĖLY, visos 3 dalys vienoje gražiai įrištoje knygoje 4 dol.

Igno Šeinaus KUPRELIS, įrištas drobėje 2 dol.

Vytauto Alanto naujas romanas PRAGARO POSVAISTĖS, 433 pusl., įrištas drobėje . . 3,5 dol.

Šios knygos — gražūs žūs būto papuošalai bei tinkamiausia dovana. Jas galima užsisakyti per TREMTIES atstovus.

Clevelandiečiai knygas gauna Dirvoje

Chicagoje užsisakoma šiuo adresu:

Mr. A. Siliūnas, 5125 So. La Crosse Ave.

Chicago 38, Ill.

ir kitose TREMTY skelbiamose atstovybėse.

Tautinės Sąjungos pirmininko atsakymai

Los Angeles, Kalifornijoje, leidžiamas iliustruotas žurnalas "Lietuvių Dienos". Paskutiniame savo numeryje įdėjo platų pasikalbėjimą su Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininku dr. M. J. Colney.

Redakcija savo klausimuose palietė visą eilę dominančių klausimų. Manydami, kad ir Dirvos skaitytojams įdomu susipažinti su to pasikalbėjimo turiniu, perspausdiname jį išsiai. "Lietuvių Dienose" šis pasikalbėjimas yra gana gausiai iliustruotas.

— Kokie yra dabartiniai aktualiausi ALT Sąjungos rūpesčiai bei darbai?

— Mūsų rūpesčiai pirmoje vietoje yra tie patys, kaip ir visų lietuviškai tebeįsiviešiančių lietuvių: Lietuva, jos laisvės atgavimas, jos ateitis, tautos likimas ir, galop, laisvėje seantių lietuvių dvasinis išsilikimas.

Kalbant apie ateitį mūsų rūpesčius, manau, kad dabartinio metu svarbiausias rūpestis ir darbas tai — sustiprinti mūsų mintį atitinkančios spaudos medžiaginius pagrindus ir tą spaudą išplėsti, patobulinti. Antras dalykas — visuomeniniam — kultūriniam veikimui tinkamų pastogių — tautinių namų — kai kuriuose miestuose įsigijimas.

Spaudai rimtesnį finansinį pagrindą tikimės suteikti per Vilties draugiją, kuri įsteigta Sąjungos globoje ir dabar vyksta narių prisirašymas. Namus įsigyti planuoja keli skyriai, o Bostono skyrius jau įsigijo, puošia ir rengiasi iškilmingam atidarymui.

— Kaip plačiai ALT Sąjungos veikla Amerikoje reiškiasi?

— Statistiškai tas platumas vidutinis. Sąjunga turi žymenėse vietovėse 14 skyrių, juose yra per 800 narių, skyriai per metus surengia visoje Amerikoje daugiau kaip šimtą įvairių susirinkimų, minėjimų, kultūrinių pramogų, kur paprastai dalyvauja nuo kelių dešimčių iki kelių šimtų, o kai kada net ir per tūkstantį lietuvių.

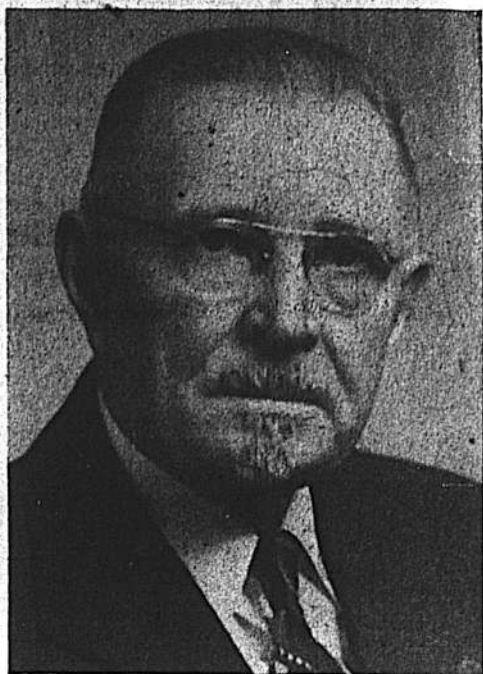
Bet mes neužsidarome vien savo skyriuose, o dalyvaujame ir bendroje visų lietuvių veikloje. Dalyvaujame lygiai su kitomis srovėmis Amerikos Lietuvių Taryboje ir BALFe. Retas kuris iš mūsų nėra susivienijimo Lietuvių Amerikoje narys, be to, nesunku pastebėti, kad mūsų nariai bei bendraminčiai veikliai reiškiasi įvairiose kitose vietinėse ar specialiose organizacijose.

— Kokių priemonių ALT Sąjunga imasi lietuvių bei Amerikoje išlaikyti bei sustiprinti?

— Svarbiausia priemonė būtų mokykla. Bet ALT Sąjunga dar nesirūpina viena lietuviškos mokyklos klausimu spręsti. Todėl tuo tarpu apsiribojame dalyvavimu visose pastangose kurti bent lietuviškos mokyklos užuomazgas ar šokių tokių jos pakaitalus.

Visų pirma stengsimės naudoti dviem jau minėtoms priemonėms: spauda ir lietuviškų kultūrinių židinių steigimu. Spauda pati yra gera priemonė palaikyti tautiškam budėjimui, o šalia to — ji yra visų kitų žygių skatinioja ir kovotoja su apsilaidimu ar net išdavikiškumu prieš lietuvių. Dėl tautinių namų steigimo gerai pasakė mano mielas bendradarbis ir kaimynas iš Bostono, Sąjungos vicepirmininkas J. Kasmauskas: "Pristatėm daug karčiamų ir pragerėm jėgą savo jaunimą, tad nors dabar duokim savo jaunimui vietos pasijusti kultūringoje lietuviškoje aplinkoje."

— Kaip apibūdinate Amerikos lietuvių visuomenės pasiskirstymą ir kokią vietą jame užima

ALT Sąjunga?

— Kalbėdami apie Amerikos lietuvių visuomenę, turime galvoje lietuvių bei dar ištikimus lietuvius, nebeskaitydami tų, kurie ją užmiršo ar išdavė. Šioje dar visiškai lietuviškoje visuomenėje skaičiuojamos keturios srovės. Kiekviena iš jų turi savąją apibūdinimą kaip sau, taip ir kitoms srovėms, ir dėl to savo tarpe nemažai pasigincija. Mes skaitome, kad yra dvi kraštinės srovės ir dvi tarp jų.

Viena šalia lietuvių reikalauja būti ir drausmingais katalikais. Dažnai mums atrodo, kad šis reikalavimas net tautiniame veikime pabrėžiamas stipriau, negu pirmas. "Storai" kalbėdami, mes tą apibūdiname, kaip internacionalinės idėjos išaukštinimą, nereikalingai nusiskriaudžiant tautiškumo reikalus. Mes, nors daugelis visai nuosirdžiai jaučiamės nesuspikę su Dievu, manom, kad tautinė veikla sveikiau, jeigu ji yra visai neįjungiamai religiniam dalykui, kurie kartais vieną lietuvių nuo kito gana griežtai skiria.

Kita kraštinė srovė yra pasiūstusi prieš akis irgi tarptautinę idėją — socializmą. Pats jos susiorganizavimo tikslas yra kova dėl internacionalinės idėjos, kuriai tautiškumas iš dalies antraeilis, iš dalies net neparankus. Mes tautinio veikimo nenorime jungti ir su ta idėja, kaip lietuvių neįjungiančia ir gresiančia tautinius reikalus nustelbti.

Dvi vidurinės srovės — sandariečiai ir mes — tai vieno kamieno dvi šakos, kiek skirtingomis kryptimis nuaukusios ne tiek dėl pažiūrų ir čionykščius tautinio veikimo reikalus, kiek savo laiku dėl pažiūros ir Lietuvos politinius įvykius (dabar jau virtusius praeities dalyku), o paskui — dėl taktikos, dėl suorganizavimo apie vienus ar kitus vadovaujančius ir t.t. Aš nesimėčiau šandien apibūdinti sandariečių pažiūrų, kadangi tam trūksta aiškesnių duomenų. Dar ne taip senai mes "bardavomės" dėl... demokratijos. Bet tas ginčas, ypač dabar, neturi prasmės. Mes manome, kad Lietuvai yra svarbiausia atgauti nepriklausomybę ir Lietuvos žmonėms duoti galimybę patiems be prievartos ir apgaulės, nusistatyti savo valdomosi tvarką ir išrinkti vaidį. Tai yra esminis demokratijos siekimas. Aš nežinau, ar sandariečiai kitaip apie tą mano. Mes tik aiškiai pabrėžiam, kad tautinėje veikloje svarbiausia reikšmė skirti kovai dėl kurios nors atskiros režimo teorijos yra dalykas ne ką geresnis, kaip pirmenybė kovai dėl tų ar kitų internacionalinių idėjų.

Mūsų vieta šių srovių tarpe — prie lietuvių vėlavos. Mes ne užimam visos tos vietos — čia stoja visi ištikimieji lietuvių. Skirtumas tik tas, kad mes ir tą vietą nesinešam jokių kitų vė-

lavų, nei žemesniais, nei aukštesniais stiebais...

— Kaip žiūrite į tvirtinimą, kad ALTS yra buvusios Lietuvių Tautininkų Sąjungos atžala ir kad jos veikla yra nulemiama buvusios anos Sąjungos narių?

— Į tokį tvirtinimą žiūriu visiška ne kaip į blogą priekaištą, o tik kaip į kalbas apie nesamą ir techniškai negalimą dalyką. Tautininkų Sąjunga Lietuvoje susidarė vėliau, negu prasidėjo organizuotas lietuvių tautininkų srovės reiškiniai Amerikoje, o dabar štai jau keletą metų, kaip toji organizacija likviduota, mums čia Amerikoje vis dar tebeveikiant. Nesuprantu, kurio būdu mus galima vaizduoti kaip atžalą vėliau gimusio ir anksčiau gyvavusio organizmo... Čia neturi reikšmės tai, kad ALT Sąjunga dabartinio savo forma veikla tik trėti metai. Tai nėra nauja organizacija, o tik nauja ankstesnių organizacijų forma.

ALT Sąjunga yra šioje šalyje gyvenančių (nesvarbu, nuo kurio laiko gyvenančių) lietuvių tautinės srovės organizuota reprezentantė. Taigi, jos pamatas ar šakys yra ne koksio kitoje organizacijoje, o visų tam tikro nusistatymo prisilaikančių lietuvių masėje. Ji yra veiklesnysis organizuotas tos masės elementas šiame krašte.

Lietuvoje buvę tautininkų organizacijų nariai pagrindinės idėjos atžvilgiu yra mūsų bendraminčiai. Todėl mes juos, čia atvykusius, kviečiame į ALT Sąjungą ir daugelis jų atėjo — tai visai natūralu. Kartą Sąjunga atėjo, jei yra lygiateisiai nariai, o leimanti narių įtaka organizacijoje paprastai priklauso nuo jų veikumo, nuo jų sumanymų rimtumo ir nuo jų sugebėjimo įtikinti daugumą. Aš nematau jokio reikalo daryti skirtumą, ar tokia įtaka išeina iš Amerikoj, ar iš Lietuvoje tautininkų veikime dalyvavusių narių. Mes visada būtume priešingi tik tokiai įtakai, kuri atrodytų žalinga mūsų veikimui arba susikirstytų su mūsų pagrindinėmis idėjomis. Bet ir čia neturėtų reikšmės, ar tokia įtaka eity iš Lietuvoje, ar iš Amerikoje buvusių tautininkų veikėjų, ar kartais gal net ir iš kitose srovėse čia ar Lietuvoje buvusių veikėjų.

— Kaip Jums atrodo Lietuvos padėtis tarptautiniuose atžvilgiu?

— Atrodo kiek pagerėjusi, nes nelaimėn patekusių kraštų sąrašė Lietuva vis rečiau beužmiršama. Bet tikra padėtis paaiškės tik iš to, kiek Lietuvos reikalai bus teisingai suprasti, tada, kai bus sprendžiami pasaulio rūpesčiai iš esmės. Todėl dabar kovoj dėl Lietuvos laisvės gal svarbiausia mažiau tarį sąvės dėl kompetencijų varžytis, o visas jėgas skirti tam, kad Lietuvos

ateities reikalai tarptautinėje plotmėje būtų gerai žinomi ir teisingai įvertinti.

— Kokia Jūsų pažiūra į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę?

— Prieš 70 metų tokia organizacija būtų buvusi daug naudingesnė, negu ji begali būti šiandien. Jei tai būtų buvę galima padaryti tada, tai šiandien gal mūsų čia būtų ne teorinis, o tikras ir reikšmingas milijonas.

Bet geriau vėliau, negu niekad. Jei gerai susiorganizuos bent ta išeivijos dalis, kuri šitą reikalą supranta ir įvertina, tai ir tas bus geriau, negu net ir jie pasilikę toliau palaipsniui krikiti.

Amerikoj šita mintis didžiausią kliūtį sutinka daugelio mūsų konservatyviškume, kuris apsirėškia maždaug tokiu mąstymu: "Mes niekad taip nedarėm, tai kaip gi čia dabar dar kažin ką neišbandytą pradėsime..."

Tą konservatyviškumą reikia suprasti, nereikia dėl jo pykti, bet nėra reikalo jam ir pasiduoti. Pažangiau galvojančiams reikia drąsiau ir veikti.

ALT Sąjunga per savo atstovus Taryboje jau pereitais metais pasiūlė būdą, kaip Amerikos lietuvių bendruomenę galėtų susiorganizuoti ir užimti atitinkamą vietą Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje. Tai buvo siūlymu, siekįs patenkinti net ir gana didelius konservatorius, bet tas dalykas buvo nuvestas kitais keliais ir, metams praėjus, gal tik dabar, po kelių dienų įvykstančiame ALT suvažiavime, tikios, paaiškės, kur mes su juo stovime.

(Kaip žinia, ALT buvo priartinta ALB kūrimui, ir po pati Bendruomenė buvo įkurta. Red.)

— Kaip Jūs bendrai vertinate Amerikos lietuvių kultūrinį bei organizacinį gyvenimą, ir kas čia būtų pageldataina?

— Atsiradus naujoms jėgoms, jis keičia savo veidą, daugeliu atžvilgiu į gerąją pusę. Didelei senosios kartos daliai tas pasikeitimo šuolis gal per staigus ar net per didelis. Pastebima, kad daug kas iš senosios kartos "naujo peno" "nesuviskina" ir ima nuo kultūrinio parengimo, net nuo organizacijų šalinis... Kas gi žino, gal ir taip jau šalinys, juk ne jaunėjame...

Idomu pastebėti, kad dar pernai dejavome dėl didelio mūsų susnūdimo knygu leidimo srityje. O koks skirtumas šmet! Klausimas sprendžiasi paskirų organizacijų ir net paskirų asmenų iniciatyva. Gerėja ir knygų platinimas. Manau, kad daugelis mūsų kultūrinio gyvenimo rūpesčių bus išspręsta šituo būdu.

Bet yra dalykų, kurių šitokia "privati iniciatyva" niekad nepajėgys išspręsti svarbiausia, dėl finansinio silpnumo. Todėl tikrai būtų pageldataina, kad susitvarkytų visos mūsų bendruomenės centrinė organizacija ir susitvarkytų taip, kad ji pajėgtų suorganizuoti tarp kita ko ir visų bendruomenės narių tvarkingai sudedamą fondą (grynai finansinį fondą) remti tokiems darbams kultūros srityje, kurių paskirai niekas iš mūsų nėra pajėgus atlikti. Prie tokio fondo, žinoma, turėtų būti ir atitinkamas, kompetentingas organas, kuriam būtų patikėta teisė spręsti, kokie darbai visų pirma turėtų būti finansuojami.

Žinoma, tai nėra viskas, ko norėtūsi pageldatai, bet tas vienas pageldataimas jau toks didelis, kad kitų pamėnėjimą galima ir kitam kartu atidėti...

Iš Vliko ir diplomatų veiklos

(Vliko leidžiamo ELTOS biuletenio pranešimai)

• Gruodžio 13-18 d. Paryžiuose lankėsi Vliko Pirmininkas, M. Krupavičius ir Užs. Tarnybos Valdytojas, prof. J. Brazaitis. Ten turėjo pasikalbėjimą su Paryžiuje gyvenančiais lietuvių diplomatais, Vliko pakviestais stebėti JTO sesijos veiklą. Tris pasikalbėjimų išvadoje Vliko Pirmininkas ir Užs. Tarnybos Valdytojas įteikė sesijos Pirmininkui adresuotą raštą genocido reikalui. Juo pareikštas solidarumas su Baltijos diplomatu ir pavergtųjų tautų tautinių komitetų atstovų memorandumu, įteiktu Washingtono, ir prašoma, kad J. Tautos paskirtų komisiją patikrinti genocido aktus vietoje ir referuoti sesijai, kad Sov. Sąjungos vykdomas Lietuvoje genocidas būtų pasmerktas ir kad būtų imtasi priemonių grąžinti Lietuvai nepriklausomybę ir atstatyti demokratiją pagal pačios tautos valią.

• Gruodžio 20 d. JTO gen. sekretoriaus pavaduotojas p. Benjamin Cohen priėmė Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatus, kurie buvo čekoslovakijos, Lenkijos, Rumunijos ir Vengrijos tautinių komitetų delegatus, kurie jam įteikė visų šių kraštų bendrą memorandumą ir priedo memorandumus, liečiančius kiekvieną kraštą, deportacijų reikalą. Tai yra to paties pobūdžio demaršas, kurį Washingtono padarė visų minėtų kraštų delegatai, o Baltijos valstybių — diplomatiniai atstovai. P. B. Cohen priėmė memorandumus su dideliu dėmesiu ir simpatija. Min. S. Lozoraitis tarė visų dalyvavusių priėmimo vardu įžangos žodį ir reziumavo memorandumų turinį bei išvadas. Po to kalbėjo kiti kraštų atstovai, patikslindami atitinkamų kraštų padėtį. Lietuvai atstovavo diplomatinio šefas S. Lozoraitis ir Lietuvos atstovas Dr. S. Bačkis.

• Gruodžio 20 d. per "A. B." iš Paryžiaus apie JTO sesijos darbus ir Lietuvos bylą pasakė kalbą Lietuvos atstovas Prancišijai. Dr. S. Bačkis. Joje apžvelgė lietuvių delegacijos veiklą, Vliko vardu pareiškimus — genocido reikalui ir kt. Kalbėtojas pažymėjo, kad lietuvių čia daroma visa, kas galima. Kenčiantį ir kovojantį kraštą, kuriam toji kalba buvo pirmoji eilė skirta, pranešėjas ragino būti ištvermingais, ištęsti ir nepasiduoti. Išlaisvinimo valanda yra artėja.

• Vliko ir V. T. narys prof. J. Kaminskas, atlikęs Vliko jam pavestą J.A.V. misiją, sausio mėn. grįžta atgal į Vokietiją.

• U.R.T. valdytojas prof. J. Brazaitis XII. 31 išvyksta su šeima į J.A.V., iš kur po kurio laiko vėl grįš į Europą. Jo pareigas eina prof. Z. Ivinskis. Prieš išvykdamas, turėjo pasikalbėjimą Bonnoje su Vokiečių Užs. Reikalų Ministerijos pareigūnais dėl bendradarbiavimo su Vliku ir apskritai su egziliniais veiksniais.

• Į Londono konferenciją lietuviams atstovauti Lietuvių Tautinės Tarybos buvo pristatyti min. B. K. Balutis, dr. St. Bačkis, prof. J. Brazaitis. Vietoj išvykstančio į JAV J. Brazaitis dabar Tautinė Tarnyba pristatė doc. M. Brašką.

• Vliko patarėjas ats. pulk. J. Lanskaronskis specialiais reikalais vyksta į Londoną. V. T. taip pat pritarė Vliko kultūrinį ryšių su užsienių patarėjo prof. J. Baltrušaičio kelionei į Ženevą.

• Neprikli. Lietuvoje prof. V. Biržiškos ir jo artimiausių bendradarbių pastangomis bibliografijos reikalai buvo pavyzdinai sutvarkyti. Turėjome Bibliografijos Institutą ir žurnalą "Knygos" bei "Bibliografijos

žinios". Tretyje 1945. XI. 11. Biržiškos Bibliogr. Instituto vadovauto reikalų vedėjas A. Ružancovas įsteigė Liet. Bibliogr. Tarnybą, o 1946 m. Šveicarijoje dr. A. Gerutis įkūrė Liet. Bibliogr. Archyvą. Pirmoji įstaiga rūpinasi leidinių aprašymu ir registravimu, antroji renka leidinius ir juos saugoja. Nuo 1943 m. Liet. Bibl. Tarnyba leido bibliogr. biuletenį, pavadintą "Knygų Lentyna". VLIKas, matydamas nemažą to leidinio svarbą tiek saviems, tiek kitatautiems, perėmė biuletenio leidimą, pasikvietęs biuletenį redaguoti ikišiolinį redaktorių A. Ružancovą. 1952 m. bus išleista 6 Nr. po 8 pusl. kiekvienas (formato 200x280 mm.) "Knygų Lentyną" patogiausiomis sąlygomis spausdėję sutiko spausdinti ir jau vieną Nr. gražiai atspaudė "Dirva". Prenumerata 1952 m. — USA dol. 1,50, ats. Nr. — 30 amer. centų su persiuntimu pašto visur. Visi Liet. Bibliogr. Tarnybos surinkti leidiniai perduodami saugoti į Pasaulio Lietuvių Archyvą Chicagoje. VLIKas tikisi, kad visi, kam rūpi lietuviškos knygos reikalai, užsiprenumeruos biuletenį, o viso pasaulio liet. leidinių (knygų ir periodikos) leidėjams prašo būtinai siuntinėti savo leidinius: vieną — Lithuanian Bibliographic Service, 602 Harvey Street, Danville, Illinois, Etats-Unis, ir antrą — Dr. A. Gerutis — Litauisches Bibliogr. Archiv, Bern, Karl Spitteler str. 22, Schweiz/Suisse.

Wake up to music with the WORLD'S MOST USEFUL RADIO!

Wakes you to sweet music. Turns appliances on or off. Turns itself off after you go to sleep. Accurate General Electric clock tells time even in the dark. In Persian red, alabaster ivory, Congo brown, or porcelain white. **39.95**

CLOCK-RADIO

WORLD'S MOST POWERFUL CLOCK-RADIO

Has extra tube to bring in distant stations sharp and clear. This deluxe G-E has all automatic features described above. In deep cordovan plastic. **39.95**

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave. EX 1-0911

IŠ LAIŠKŲ REDAKTORIAMS

Paskutinis "Dirvos" numeris (52) buvo ypač įdomus. Jūsų "Miglos" prasklaidė mūsų miglas. Dėkui!

Su geriausiais linkėjimais

V. D., Miami

Prie progos siūlau paskelbti Vliko pirmąją asmeninę sudėtį, nurodant kas ir kurį partiją bei kurį kitą susibūrimą ėmėsi atstovauti, kaip toji sudėtis laikui bėgant kaitaliojosi, (kuris ką pagimdė) ir, pagaliau, kas jį, Vliką šandien sudaro. Šį klausimą ne vienas man yra pastatęs, bet atsakymo nėra gaves.

Reiškiu pagarbą

J. G., Chicago

Šį kartą rašau dėl Tonės Michuraitės. Paskutiniame laiške ji man rašo, kad yra labai blogam sveikatos stovyje ir sako: "Nenustebk sužinojusi, kad kadaise buvusi Lietuvos agronomė — A. Michuraitė nustojo egzistavusi nukamuota gyvenimo, karo ir šio "aukso krašto" fabriku..."

Žinai, Tonė buvo išdidai mergaitė. Ji sau jokios pagalbos neprašė, bet man atrodė, Tu galėtum apie tai parašyti "Dirvoj" ir gal kokios pagalbos jai prašyti iš buvusių pažįstamų agronomų.

Jai yra kokia tai gerklės liga ir ji visiškai negali nuryti maisto...

Z. Natkevičiūtė — Petravičienė, Canada

Dirvos platinimą sutrukdė rekordinis sniego kiekis. Kolni darba ir atgal tenka sugrąžinti 4-5 val. Mano rekordas grįžtant iš darbo — 4 valandas!

J. P., Chicago

Dirva labai garbina kunigus, kurie labai mažai ką Dirvai padeda. Mano supratimu toks laikraštis, ne kunigų laikraštis, jei jau visai negalima kunigų garbinimo išvengti, tai jau laikraštis skelbkit ko rečiausia, nes Dirva yra visuomenės laikraštis. Tai tiek nesutinku su Dirvos turiniu, bet visa kita t'ai, rodo, Dirva yra geriausias laikraštis Amerikoje tarp kitų lietuviškų laikraščių.

K. D., New Britain

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

DAR APIE "FANIBUKUS"

I mano pastabą apie "fanibukus", kuriuos anksčiau viename savo straipsnyje palietė V. Alseika, dabar Dirvos nr. 50 plačiau atsiliepiu ir pats V. Alseika ir Dr. K. Vyšniauskas. Jie du man primeta net "idealizavimą" tų "fanibukų", kai aš pasakiau, kad tą knygėlę vaikui namuose turėti geriau, negu kokią lietuvišką birbynę, kalbant apie žaizlus. "Fanibukų" nenaudingumą patys amerikiečiai diskutuoja jau ne pirmas dešimtmetis, taigi mūsų naujakurių staigus susidomėjimas tuo klausimu nėra naujas. Bet amerikiečiai taip pat žino, kad jaunimo neišauklėjimas ir palinkimas į kriminalinius nusikaltimus turi daug gilesnės šaknis, ir jie gilinasi ten. Jeigu būtų tik "fanibukai", Amerikos didmiesčiuose apsi-reišktas jaunimo ištivirkimas ir palinkimas į kriminališkumą, būtų lengvai išsprendžiamas.

Kad ne "fanibukų" kaltė yra daugelio Amerikos jaunimo ir suaugusių išgerimas pasako savo straipsnyje ir Dr. Vyšniauskas, cituodamas vieno gydytojų žurnalo teigimus, kur paminima ir policininkai, ir "kaubojai", ir indėnai, ir kriminalinė literatūra, ir radijas, ir televizija, ir kinų seksualumas — ir tai toli dar ne visos priežastys Amerikos kriminologijoje. Reikia dar pridėti ateivių atvežtą gensterizmą, gemblerystę, ir net Amerikos valdžios narių tarpe išplitusį grobišavimą, kyšininkystę, kas, tačiau, yra žinoma ir kitose šalyse, kur apie "fanibukus" nieko nežinoma...

Savo straipsnio pradžioje Dr. Vyšniauskas pabrėžia daugelio i kariuomenę šaukiamų Amerikos jaunuolių fizinį netinkamumą, protinį atsilikimą ir t.t. Betgi ar galima tikrinti, kad to kaltė yra "fanibukai"?

V. Alseika cituoja Clevelando spaudoje paskelbtą apie 150 moterų užpuolimus ir kitus kriminalinius atsitikimus gatvėse, tikrindamas, kad tai "fanibukų" "menko auklėjimo įtaka". Bet kitame sakinyje jis teigia: "Gatvės auklėjimas yra pats pavojingiausias" (iš spaudoje paminimų nusikaltėlių adresų mes žinome, kad daugiausia niekšysčių papildą yra negrai, tik spauda vengia juos įvardinti).

Ir Dr. Vyšniauskas kitame sakinyje tikrina: "Priežasties tam reikėtų įsivaizduoti auklėjimo sistemoje — auklėjime šeimoje, gatvėje, mokykloje ir pačiame gyvenime", tat matome, kad "fanibukai" nėra atsakingi už jaunimo neauklėjimą, ir jie visam dideliame amerikiečių dalies jaunimo suglerime lieka be-reikšmis dalykėlis, lygus paprastai birbynei.

Nemanykit, kad jūs atradot ką nauja: ir Amerikos visuomeninio gyvenimo vadai ir tyrinėtojai į jūsų pastebėtą dalies jaunimo, palyginamai, žemą protinį ir fizinį lygį, stebi dideliu susirūpinimu ir apgaila, ir jau ne dabar įsiekio priemonių padėčiai taisyti.

Betgi, jeigu viso to kaltė būtų tik "fanibukai", šiandien Amerikoje čiagimiai būtų tik idijotai, silpnavaliai, banditai, kriminalistai, seksualiniai iškrypėliai, ir pati Amerika būtų liūdnas primityvus krašto vaizdas, be visų tų techniškių pasiekimų, kokių daugelio niekur kitur pasaulyje nerasi.

Dar kartą patikrindamas savo kritikus, kad aš neskaitau "fanibukus" jokia yerta ir reikalinga jaunimui "literatūra" ir juos anaipol neidealizuojau, turiu pasakyti, kad "fanibukai" nepakenkė milijonams amerikiečių išaugti sumaniais darbininkais, gerais amatininkais, mechanikais, pasekmingais ūkininkais, išradėjais, sumaniais karo vadais, biznieriiais, industrialistais, visuomenės veikėjais ir t.t. ir t.t.

Ir Dr. Vyšniauskas, kuris pavyzdžius ima iš New Yorko, ir V. Alseika, kuris savo išvadas daro iš Clevelando, abu gyvena ir mato didmiesčių gyvenimą. Jeigu tarp didmiesčių milijonų gyventojų pasitaiko šimtai kriminalinių nusikaltimų per ištisą metą, to priežastys yra įvairiausios ir visiškai nepriklauso "fanibukų nuopelnui", kaip jie bando įrodyti.

Mažuose miestuose ir miesteliuose Amerikoje "fanibukus" taip pat visi jaunikliai skaito, tačiau tokių reiškių, kokie krinta į akis didmiesčiuose, turinčiuose visas pagundas į iškrypimus, ten visai nėra, arba būna didelė retenybė.

Nors mūsų naujieji ateiviai įrodinėja, kaip svarbu jiems gildinti tas Amerikos gyvenimo ypatybes, ir net taisyti, tačiau mano manymu, mums lietuviams, yra daug didesnė savi uždaviniai, kuriems turėtume visą savo energiją pašvesti. Atminkite tik, kodėl jums prieš akis tokios Amerikos gyvenimo keistenybės atsirado. Juk čia atvykot ne kaip turistai. Jeigu tremtinių vaikai namie skaito "fanibukus", užtikrinu jie netaps kriminalistais, jeigu tėvai atliks savo pareigą savo vaikus auklėti taip, kaip auklėjo Lietuvoje, o nesiims teisintis pigia išėjimi, kad turi sunkiai dirbti, gi vakarus leis klubuose.

PAZVELGUS PRAEITIN

1894, sausio 3 — Visose lietuvių kolonijose pradėta organizuoti reikšti protestus prieš

rusių prarastas skerdynes Kražiuose.

1896, sausio 1 — Susivienijimas Lietuvių Amerikoje pradėjo leisti savo mėnesinį organą, "Tėvynę".

1897, sausio 5 — Suskaičiama Amerikoje devyni lietuviški laikraščiai: Vieni Lietuvninkų, Lietuva, Garsas, Rytas, Karas, Tėvynė, Pennsylvanijos Darbininkas, Saulė ir Lietuviškas Nedėlinis Laikraštis.

1901, sausio 1 — Lietuviški laikraščiai padėties buvo tokia, kad šiais metais čio tik septyni: Vieni Lietuvninkų, Saulė, Lietuva, Tėvynė, Linksmas Valanda, Ateitis, ir pradėjo eiti žvaigždė.

1905, sausio 1 — Tėvynės Mylėtojų draugija, įkurta 1895, turi apie \$4,000 kasoje, išleido 12 knygų, viso 50,000 egz.

1905, sausio 1 — Lietuvių kunigai įsteigė "Katalikišką Tiesos Draugiją", kurios tikslas "teisti tuos žmones ir raštus, kurie niekins tikėjimą".

1908, sausio 1 — Lietuvių Amerikoje skaitoma apie 400,000. Eina 15 laikračių: Vieni Lietuvninkų, Lietuva, Kova, Keleivis, Darbininkų Viltis, Amerikos Lietuvis, Katalikas, Saulė, Tiesos Draugias, žvaigždė, Dilgėlės, Spindulys, Kapsas, Svieto Ateitis, Jaunimo Sapnai. (1912 m. sausio 1 čio jau 21 laikraštis).

1912, sausio 3 — Pasklido žinia, kad 1911 metais mirs kun. Abromaitis, palikęs Amerikoje apie 1 milijono dolerių turto.

1913, sausio 1 — "Lietuva" iškėlė, kad kun. Tumų ir kun. Olšauską, kurie atvyko Ameriką aukų rinkti) rusų valdžiai skundė dar ir socialistų kuopa Waterbury, Conn.

1916, sausio 1-2 — Philadelphiaje įvyko Lietuvių Tautiškos Partijos suvažiavimas, dalyvavo apie 100 atstovų. Organizacija pavadinta Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.

1920, sausio 5 — Valdžia darė kratą komunistų "Laisvės" redakcijoje, areštavo vedėją už priešvalstybinę agitaciją, konfiskavo komunistinę literatūrą.

1923, sausio 5 — Atvyko iš Lietuvos D. Slezevičienė ir V. Vencienė, Lietuvos Moterų Globos komiteto atstovės, rinkti aukas našlaičiams.

DETROITE RENGIAMAS DIDELIS KONCERTAS

Sausio 27 d., 6 val. vak., sekmadienį, įvyks įdomus koncertas, Detroit Institute of Arts salėje, Woodward Ave. prie Kirby St. Dalyvauja Stasys Liepas, baritonas ir komp. Br. Budriūno kvartetas. Programa labai turtinga su daug Detroito dar negirdėtų dainų bei operinių ištraukų.

Koncertą rengia Amer. Liet. Tautinės Sąjungos Detroito skyrius ir kviečia visus detroitiečius gausingiausiai atsilankyti. Bilietus galima įsigyti iš anksto pas šiuos skyriaus narius: Mrs. A. Sims, 2207 Oakman Blvd., Tel. WE 3-6702; Mrs. Ada Petrauskienė, 1023 25th St., Tel. TA 6-0118; L. Bulgarskas, 7313 Navy St., Tel. VI 1-7127; Mrs. Adelė Mase, 17172 Murray Hill, Tel. VE 6-9506.

ALTS 4-TO SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Sausio 13 d., sekmadienį, 12:30 val. po pietų, Sv. Antono parapijos mokykloje, įvyks pirmasis metų Amer. Lietuvių Tautinės Sąjungos 4-to skyr. susirinkimas. J. K.

Prisidėk

prie VILTIES — spaudos

ir radio bendrovės.

rėmimo.

PIRMAS 1952 METAIS KONCERTAS - BALIUS

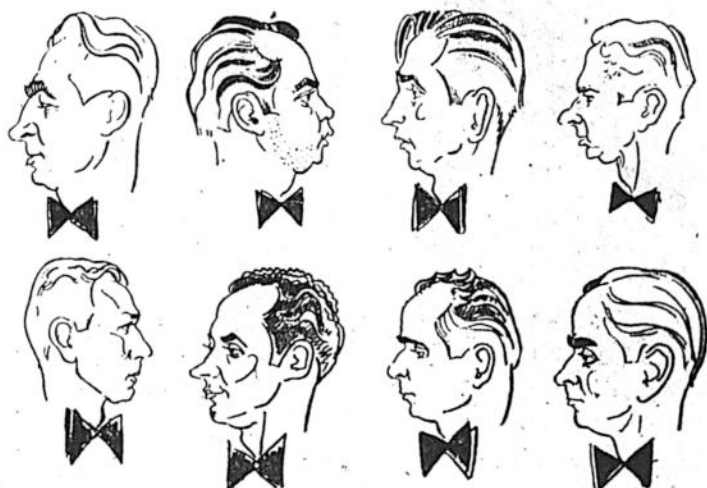
Lietuvių salėje, sausio 13 d.

Koncerto programą išpildo:

JULIAUS KAZENO oktetas, buvusi Chicagos civic operos baleto šokėja RUTH PRYOR, baleto artistas JAU-NUTIS PUODŽIŪNAS ir solistė ALDONA STEMPU-

ŽIENĖ

Akompanuoja REGINA BRAZAITIENĖ

OKTETO DAINININKAI, pirmoj eilėj: J. Kazėnas, A. Kazakevičius, L. Sagys ir L. Kazėnas; antrojo eilėj: V. Raulinaitis, K. Marcinkevičius, A. Liutkus ir A. Kavaliūnas

Koncerte kalbės J. J. Bačiūnas

Baleto artistai: Ruth Pryor ir Jaunutis Puodžiūnas

Solistė Aldona Stempuzienė

Regina Brazaitienė

Baliaus metu grieš R. Gylis kapela

Bilietai po 2, 1,50 ir 1 dol.

Pradžią 6 val.

Gaunami Dirvoje ir koncerto dieną prie įėjimo.

Visos vietos numeruotos.

Nepavėluokit!

Seštadienio mokykla Newarke

Seštadieninė mokykla Newarke Lietuviškoje mokykloje gali dirbti tik idealistai. Tokie yra Newarke "Aušros Vartų" mokyklos pedagogai St. J. A. K. s. t. a. s. ir Vyta. Kvedaras. Vietos klebonas prel. Ign. Kelmelis nepagaili mokyklai parapijos salės ir kuro. Kun. P. Totoraitis ir kun. Pr. Bastakys nuosirdžiai mokyklą globoja. Kelmelis geradarių paaugojo mokyklai po kuklią sumą pinigų o Amerios Lietuvių Susivienijimo kuopa bei Newarke ir apylinkės Tremtinių Bendruomenės paaugojo po 100 dolerių. Bet dar vienos rūšies geradarių tikrai pasigendame. Vis dar nėra tėvų komiteto! O jis yra būtinas. Reikia tėvų komiteto, kuris rūpintųsi visais organizaciniais, socialiniais ir ekonominiais mokyklos reikalais. Tėvai galėtų kreiptis į vietos kleboną, prašydami paskelbti iš mokyklos tėvų komiteto steigiamąjį susirinkimą, arba paprašyti mokytojus, kad per mokinius toki susirinkimą sukvieštų.

Baigiant senuosius metus, gruodžio 30 d., mokyklos vaikai (prisidėjo ir nevaikai) vaidino Reg. J. A. K. s. t. i. e. n. s. (Ramonės Rasos) dviejų veiksmų vaizdėlį — "Kūčių Vakarą". Vaikaliukų režisavo pati autorė. Pirmasis veiksmas vyksta Amerikoje, antrasis — pavergtose

Lietuvoje. Čia kenkia lietuviškumui klaidingas laisvės supratimas ir neapdairumas, tenai — priepaūda, siaubas ir mirtis tautiškumui ir religijai stojasi skersai kelio. Jaunimas nenusi-mena, kovoja ir laimi... Vei-kaliukas nuosirdus, vaizdas, įti-kinantis. Autorę ir režisore, jti-jaunuosius artistus tik pasvei-kinti tenka. Dekoracijos piešė moky. Vyta. Kvedaras. Jos buvo puikios, kruopščiai padarytos. Sveikino Kan. Dr. J. Končius, prel. Ign. Kelmelis ir kun. P. Totoraitis. Žiūrovų buvo nema-žiai, bet galėjo žymiai daugiau ateiti. Lauksime daugiau pana-šių "Kūčių..."

Vyt. Žarėnas

IR NEWARKE PAMINĖJO MINDAUGO KRIKŠTĄ

Gruodžio 23 d. newarkiečiai paminėjo krikščionybės įvedimo Lietuvoje 700 metų sukaktį.

Sv. Trejybės parapijos bažnyčioje pamaldų metu pamokslą pasakė tėvas T. Žiūraitis, O.P. Po pietų toje pačioje bažnyčioje atliktos specialios pamaldos. Po to parapijos salėje įvyko kukli akademija su atitinkamų koncertų.

Paskaitą skaidė dr. Vl. Vilimas, deklavo mok. D. Mėlynytė. Pirmasis veiksmas vyksta Ame-rikoje, antrasis — pavergtose

BENDRUOMENĖS ŠVENTĖ WATERBURY

Sausio 13 d., sekmadienį, Waterbury, Conn., (lietuvių para-pijos mokyklos didžiojoje salėje) įvyks Bendruomenės šventė — aktas ir didelis koncertas. Pradžią 4 val. p. p.

Kalbės JAV Lietuvių Bendruomenės Laikinojo Organizaci-nio Komiteto pirmininkas prel. J. Balkūnas (iš New Yorko). Oficialioje dalyje, be Bendruomenės akto skaitymo ir jo pasirašymo numatyti dar keli svarbūs dalykai.

Po šventės oficialiosios dalies įvyks koncertas, kurio progra-mą atliks Metropolitan operos žvaigždė Amerikos lietuvių žy-musis dainininkas Algirdas B r a z i s, kylanti dainininkė solistė Zuzana Griškaitė (iš New Yorko), Kauno operos dirigentas prof. Vytautas M a r i j o š i u s.

Šventės ir koncerto globos ko-mitetas sudarytas iš įžymiųjų Waterburio lietuvių. Techniš-kajį šventės rušimio darbą vyk-do platus visuomeninis komite-tas, bendradarbiaudamas su žy-mesniosiomis organizacijomis.

I šventę ir koncertą kviečiami visi lietuviai.

Vasiliauskienė, ir M. Bernoto vedamas parapijos choras. Aka-demijos eigai vadovavo St. Jakš-tas. St. D.

ORGANIZUOJASI PHILADELPHIJOS LIETUVIAI STUDENTAI

Gruodžio 9 dieną įvyko stei-giamasis susirinkimas, kuriame dalyvavo 11 lietuvių studentų ir įsteigė Philadelphia Lietuvos Studentų Skyrių. Studentų Skyriaus Valdybos pirmininku iš-rinktas K. Ostrauskas.

Valdyba kviečia dar neįsirašiusius kollegas (-es) registruotis pas sekretorę S. Jurškytę, 526 Mifflin Street, Philadelphia 48, Pa.

KAM MOKETI BRANGIAU,

jei galima pirkti pigesnę kai-nom tiesiog iš fabriko patiekia-mų šių prekių:

1) Garsiųjų Smith-Corona rašomųjų mašinelių LIETUVISKU raidynų. PILNAM amerikoniškų ženklų sąstate.

2) Amerikoj geriausių dūklių siurblių.

3) V-M. Avalon ir kt. geriausios. Prekės demonstruojamos, neįpareigojant pirkti, pagei-daujamu laiku ju būte.

V. BARTKUS

712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio LI 1-6716 (po 5 val. p. p.) (4)

Jau išėjo iš spaudos PLB VOKIETIJOS KRAŠTO VALDYBOS LEIDYKLOS išleista knyga —

TĖVŲ PASAKOS

Iš lietuvių pasakų lobyno parinko ir skaityti paruošė A. GIEDRIUS, iliustravo dail. J. KAMINSKAS. Knygą kietais viršeliais, 150 pusl., didelio formato, su plačiu au-toriaus įvadu apie lietuviškas pasakas. Kaina \$1,90

Be to, leidykloje dar galima gauti:

1. LIETUVIŲ KALBOS VADOVAS, Prof. P. Skardžius ir kt. \$4,50
2. PRINCAS IR ELGETA, Mark Twain, apysaka 1,20
3. NORMUOTOS SYPENOS, Brazvilius, feljetonai 0,25
4. ŽEMES PAKOPOS, J. Baltrušaitis, eilėraščiai 0,75
5. RŪTELĖ, Gerutis, skaitymai 3 sk., gamta 2,00
6. TĖVELIŲ PASAKOS, A. Giedrys 0,25
7. VILKAS MESKERIOTOJAS, Pr. Imšrys, eil. pasaka 0,25
8. TOLIMOS, F. Kirša, eilėraščiai 0,75
9. DAILI SAULUTĖ, Kolba, spalvuoti piešiniai vaikams 0,50
10. PO RŪŠUOJŲ DANGUM, L. Šeštokienė, novelės 0,25
11. Lietuvių k. gramatikos, geografijos, istorijos, gamtos m. ir skaičiavimo vadovėliai po 0,50

Platintojams nuolaida. Kreiptis: Lituanisches Zentralkomitee, Verlag (20a) Hannover, Hegerstr. 7, Germany ir pas vietos platintojus.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos Leidykla

Clevelande ir APYLINKĖSE

CLEVELANDIEČIAMS

JAUNIMO TEATRO "RŪTOS" PREMĖRA

Kaikurie clevelandiečiai nusi-skundžia, kad Clevelando sky-riuje yra permaži žinių iš vie-tinio lietuvių gyvenimo.

Redakcija, norėdama Cleve-lando žinių skyrių praplėsti, kviečia visus clevelandiečius, kad jie redakcijai praneštų vi-sus svarbesnius įvykius. Jei kas nori pranešti apie šeimynines su-kaktis, gimimus, mirimus, iš-važiavimus atostogų ir kt., už tokią žinią moka tik 50 centų.

Visų draugijų susirinkimai, paskaitos, minėjimai skelbiami nemokamai, o eiliniai praneši-mai apie rengiamus koncertus, vakarus, kortavimus, piknikus ir pan. apmokami po 1 dolerį. Dėl parengimų didesnių skelbi-mų tariamasi su redakcija at-skirai.

Skelbdami šią tvarką kviečia-me visus clevelandiečius mielai tuo naudotis ir gyvinti Cleve-lando žinių skyrių.

VISI Į KONCERTĄ

Pirmas šiais metais įdomus koncertas įvyksta sausio mėn. 13 d., 6 val. Lietuvių salėje. Apie koncerto programos dalyvius plačiau skaitykite 6 psl. deda-mame pranešime.

Oktetas, solistė ir baletu artis-tai pasirodo su nauja, Clevelan-de negirdėta ir nematyta pro-grama. Pirmą kartą ir J. J. Ba-čiūnas clevelandiečiams tars žo-dį.

Nėvėluokite su bilietų įsigi-jimu, kad vėliau neplyktumėt dėl blogesnės vietos.

Bilietai parduodami Dirvoje, o koncerto dieną, nuo 4 val. Lie-tuvių salės kasoje.

Programa prasidės 6 val., to-dėl rengėjai prašo nėvėluoti.

BALFO 55-TAS SKYRIUS

Š. m. sausio 19 d., šeštadienį,
Lietuvių salėje,
rengia

LINKSMĄ VAKARĄ

programą išpildys p. Čepkevi-čiaus vedamas vyrų kvartetas ir mūsų mėgiamieji humoristai: Vytautas Raulinaitis ir Baly-s Auginas.

Gros R. Gylio kapela.

Bus geras bufetas.

Įėjimas tik 75 centai.

Vakaro pradžia 7 val. vakaro.

Kada mes sočiai ir linksmi praleidome šventes, nepamirš-kime ir pasiliksime Europoj sa-vo brolių. Parenkime Balfą pa-stangas atsilankydami į šį va-karą.

55-to skyr. valdyba

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba ra-kandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivavi-mo, ko visada reikalauja ap-draudos kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

TAUTINĖS S-GOS SUSIRINKIME

sausio 6 d. V. Rastenis skaitė paskaitą "Srovinės ir bendrinės veiklos problemos". Paskaita su-kėlė didelį susidomėjimą. Dis-kusijose dalyvavo Augustinavi-čienė, Balčiūnas ir Steponaitis.

Po paskaitos įvykusiame sky-riaus narių susirinkime valdyba pranešė, kad vasario 16-osios iš-kilmingas skyriaus narių susi-rinkimas ir pobūvis įvyks Ansel Rd. Cafe patalpose, vasario 16 d., 8:00 val. vakaro.

Tautinės Sąjungos skyrius

vasario 24 d. (Užgavėnių sek-madienį) Lietuvių salėje rengia Užgavėnių vakarą.

Visi skyriaus nariai paraginti užsimokėti nario mokesčius ir įstoti nariais į Vilties draugiją.

ALT SKYRIUS

perėitą šeštadienį surengė vaka-rą, kurio programoje buvo vaidi-nama A. Gustaičio 1 v. komedi-ja "Šilkiniai pančiai". Vaidino VI. Braziulio vedamoji dramos studija. Kaip žinoma, studijos veikimo sąlygos nėra normalios, tad ir vaidinimas nebuvo visai nusisekęs. Po vaidinimo akt. Ig. Gatautis patiekė keletą įdomių "deklamavimo karikatūrų", t. y. tragiškai, komiškai, heroiskai, mokiškai ir net siurrealistiš-kai padeklamavo K. Binkio "Pa-sikinkęs jauną vėją".

Publikos buvo pusėtinai.

K. STAUPAS

ilgesniam laikui persikėlė į Flo-ridą. Apsigyveno 2901 S. W. 7th St., Miami, Fla. Clevelandan ža-da grįžti tik po 3-4 mėnesių.

GALITE GAUTI KNYGŲ

Dirvoje kiekvieną dieną gali-te gauti naujausius knygy.

Gauta: V. Augustino Tėvynė Lietuva, Ig. Šeinius "Kuprelis", V. Nemunėlio "Meškiukas Rud-niukas", Dr. J. Balio "Tauto-sakos Lobynas", V. Alanto "Pra-garo pošvaistės", V. Putino "Altorių šešėly" ir daug kitų knygy.

SIMFONIJOS KONCERTAI

Sausio 17 ir 19 d. Severance Hall koncertų programoj Hayd-no simfonija D major ("Londo-no simfonija") ir jauno ameri-

kiečio kompozitoriaus Robert Kelly "Miniatiūrinė simfonija", Weberio "Konzertstueck" ir Liszto koncertas No. 2 (pianui). Piano solistas Robert Casadesus, dirigentas George Szell.

Iš anksto pranešama, kad ba-landžio 27 d., 3:00 val. bus Beethoveno Devintoji Simfoni-ja, dalyvaujant 250 asm. chorui. Bilietus užsisakyti (Severance Hall) reikia jau dabar.

LIETUVIŲ SALES SUSIRINKIMAS

Sausio 27 dieną šaukiamas Lietuvių Salės Bendrovės narių susirinkimas. Kaip paprastai, bus ir naujos valdybos — di-rektorių rinkimai. Girdėti, kad žymi dalis dabartinių direkto-rių dėl įvairių priežasčių atsi-sako kandidatuoti. Pageidauja-ma, kad į vadovybę įeity ir kas nors iš naujakurių, bet nedaug yra tokių, kurie turi akcijų, o tie patys, kurie turi, irgi kitur užimti.

Kiek girdėti, finansiskai salės reikalai šiais metais atrodo ne-blogai, bet tiems, kurie sale nau-doja, pagerėjimų tuo tarpu nematyti. Vis dar trūksta ke-džių ir vakarų rengėjai, jei tiki-si daugiau publikos, turi kedžių patys skolintis iš kitur. Kiek-vieno koncerto rengėjai visada turi iš kitur skolintis pianą.

Scenos įrengimais taip pat daugiausiai turi apsirūpinti pa-tys vakarų rengėjai. Kai ilges-nės dienos ir programa praside-da anksčiau — salėje šviesu. Rengėjai kaip nors apsirūpina langų uždaugstymu, bet tada nėra oro... Vaidinimo metu atidarinėja, triukšmas... Žie-mą, jei veikia šildymas, tai taip užia, kad nuo scenos sunku ką begirdėti... Žodžiu sakant, va-karams rengti salės pritaiky-mui dar daug ko reikia, bet rei-kia tam ir žmonių, kurie pasi-ryztų tuo pasirūpinti.

PARDUODAMI NAMAI

TIES SUPERIOR

E. 86 St., 10 kamb. namas, gaso šildymas, 2 garažai, baldai, \$10,000.—

TIES NEW YORK CENTRAL

didelis namas, duodas geras pa-jamas. Baldai, garažai, \$11,500.
Ray Nausner,
11809 St. Clair Ave.
UL 1-3919 LI 1-9216

PARDUODAMAS NAMAS

\$12,000

Parduoda savininkas. East 66th arti Superior. Dvigubas, 3 butai 4-4-7. Trys vonios, karštas vanduo.

HE 1-5357

George Waylonis

keturių vyrų orkestras įvairiems parengimams. Prieinama kaina.

Tel.:

UL 1-2993

TALIS studio

Fotografas — meisteris

(pabaltietis)

turėjęs studijas Rygoje ir Berlyne specialiai kino

zvaigždėms ir portretams

DABAR CLEVELANDE

9400 Euclid Avenue
Telefonas — TY 1-5456

Atdara kasdien nuo 12 iki 8 val. vak.

Augščiausia kokybė — geriausias patarnavimas visiems naujesiems amerikiečiams

ŠYPSENOS...

Vienas skaitytojas atsiuntė tokią pavergtųjų maldą:

1) Vardan tėvo Lenino, ir su-naus Stalino, ir jo prakeikto ko-munizmo.

2) Tėve plešikų, Staline, kuri-sai tupi Kremliuje. Teesie pra-keiktas tavo vardas, teprasmen-ga tavo karalystė, tenebūnie ta-vo valios nei Maskvoje nei Lie-tuvoje. Kasdieninės mūsų duo-nos paskutinio kpsnio neatimk mums šiandien. Ir išleisk iš ka-lėjimo mūsų nekaltus žmones, kaip išleidai visus kraugerius komunistus ir kitus valkatas. Ir nevesk mus į pražūtį, bet gelbėk mus nuo kasdien artėjančio ba-do šmėklos.

3) Sveika Rusija nelaimės pilnoji, Stalinas su tavim. Tu paniekinti Europoje, ir panie-kintas tavo nekultūringas vai-sius Džiugašvili — Stalinas. Sventoji Lietuva mūsų motina, gelbėk mus nuo azijaty, būsim tau dėkingi dabar ir mūsų mir-ties valandoje.

4) Tikiu į kvailą Leniną nie-ko negalintį, žiaurais komuniz-mo — bolševizmo įkūrėją. Ir į velnio sūnų Staliną, kuris pra-sidėjo iš Gruzijos iš ozių kvapo. Gimė iš pusiau padvėsusios gru-ziškos senos žydėlos. Kentėjo dėl savo bjauraus kriminališko, bankų plėšimo nusikaltimo, ir prie Caro Nikolajaus II buvo įmestas į kalėjimą, ir vos tik nenumirė ir nepalaidotas. Kaip išėjo iš kalėjimo, atsivėrė pra-garas. Lapkričio septinta atsi-kėlė lyg iš numirusių ir įžengė į Kremlį, ir ten sėdi dešinėje savo pasirinktų žmogžudžių. Iš ten atėjo nekaltą Lietuvą teisti. Tikiu į atgimiančią Lietuvą, su kultūringais kraštais bendradar-biavimą, ir raudonųjų banditų išvaymą, bolševizmo žlugimą, ir į laimingą gyvenimą.

Clevelandiečiai,

ar jau pirkote

VILTIES

draugijos laktus?

REIKIA PADĖTI

išlaikyti vieninteli lietuviškajai gimnazijai laisvajame pasaulyje — Šešioliktosios Vasario gim-nazijai Diepholze (Vokietijoje). Nors vieno dolerio auką šiam reikalui prašoma siųsti šiuo ad-resu: S. Laniauskas, 1434 E. 95 St., Cleveland, Ohio. (Telef. CE 1-2173). Suaukotieji pinigai per BALFą tuojau pat persiunčiami gimnazijai.

RKO Keith's 105th

Sausio 13-15 "Capt. Blood" su Errol Flynn, Olivia Dettavillen ir "Jungle Manhunt" su Johnny Weismuller, Shelia Ryan.

Sausio 16-19 "On the Loose" su Joan Evans, Melvyn Doug-las, Lynn Bari ir "Drums in the Deep South" su James Craig, Barbara Payton.

LANKYKITE SAVO KLUBE!

Lietuvių Klube, 6835 Supe-rior Ave., klubo nariams ir sve-čiams penktadienį vakarais esti bulvinių blynų ir žuvies vaka-rienė ir šokiai su gera muzika žemutinėje Lietuvių Salės patal-poje.

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patari-mas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: POTomac 1-6899

Patobulinkit SAVO NAMUS vartodami MONCRIEF

SILDYMO ir ORO VESINIMO SISTEMA

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

PRANESIMAS

Svarbu įsidėmėti, kad LIETUVIŲ BANKE už santau-pas įdėtas iki 1952 m. sausio 10 dienos palūkaros bus skai-čiuojamas nuo sausio 1 dienos. Pasinaudokite šia proga.

Lengvai prieinama taupymo vieta — LIETUVIŲ BAN-KAS.

Taupymas yra Federal Insurance Corp. — JAV val-džios saugumo užtikrintas — kiekviena knygutė iki \$10,000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreip-kitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įva-riuose apdraudus-insurance reikaluose.
Sutaisau puskolns pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4615
WM. DEBBS PAINTING CO.
WM. DEBESIS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I J SAMAS JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Ziedų, Laik-rodėlių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas
—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metalai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENDicott 1-1763

NAUJA KRAUTUVĖ

žaislai Berniukams įvairaus amžiaus
Mergaitėms

Sporto ir meškeriojimo reikmenys

SUPERIOR SPORTING GOODS CO.

6216 Superior Ave. Cleveland, Ohio

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvėl ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieša apsipirkti lietuviams naujakuriams
Lietuviškoje krautuvėje

DIRVA

THE FIELD

Konakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: ENdicott 1-446.
Redaktorius Vincas RASTENIS (buto telefonas: UTah 1-6747) Pedaiktorius Baly GAIDZIUNAS (buto telefonas: GARfield 1-746).

SUKAKTUVINĖ KLAIPĖDA

Pasakoje įsigalėjusių papročių ir tarptautinių susitarimų šiandien jūros esančios visoms laisvos. Tai reikiama, jog bet kurio krašto pilietis gali įgyti laisvą ir pakrovę jį bet kuriame pasaulio uoste ar net laukinėje pakrantėje (kaip kartais pakraunami laivai Afrikos pakraščiuose) gali vežti tą krovinį, kurį netrukdomas visomis jūromis į bet kurį kitą pasaulio kraštą ar uostą. Arba, įgijęs žvejybos laivą ir aprūpinęs reikiamu jūrinei žvejybai inventoriu, gali netrukdomas žvejoti visose jūrose ir vandenynuose, kur tik pakankamai yra žuvies komercinei žvejybai, išskiriant, palyginti, neplacius teritorinius vandenius.

Toks teigimas tačiau yra teisingas tik su kai kuriomis išimtimis ir tose sąlygose, kurios būtinos kiekvienam kraštui, kau galėtų tai be galo pasauliui ir paskirytą kraštą ūkiui bei civiliai zacijai svarbia laisve pasinauti. Svarbiausioji išimtis yra karas kurio metu tos laisvės niekas nebepaiso. O svarbiausioji sąlyga yra kraštui turėti laisvą pajūrį ir tame laisvame pajūryje turėti tokių vietų, kurios tikrai būtų uostais.

Žinoma, jog ne visos tautos yra tiek laimingos — turėti laisvą pajūrį, tačiau kokių nors iš tų "sausųjų" tautų yra parodžiusios atkaklaus užsiryrimo išlaikyti savo jūrinius laivynus nors ir vargingiausiu būdu; pav. Šveicarija ir Vengrija pats šis karas. Taip pat ne kiekvienas laisvas pajūris teikia sąlygas uostams įrengti, ypač jei tame pajūryje nepasitaiko upių žiočių laivininkystei idealias sąlygas pačiam uostui įrengti ir jam suriši su krašto giluma, vadinamu uosto užnagariu. Kaip tai svarbu, vaizduoja Olandijos uko istorija. Būdamas Reino upės žiotyse, nuo seniausių laikų ji tapo jūrinio tranzito kraštu ir lygiagrečiai su jūrinėmis Italijos respublikomis vėlyvajame viduramžyje buvo finansine galyste, o kartu (taip paprastai visur ir visada įvyksta) ir kultūros, mokslo bei meno lopšys. Tai truko tol, kol nedidelis ir mažos gremzlės Hanzos tipo laivai galėjo pasiekti komercinius taskus Reino žiotyse ir sekloje Zuiderlankoje. Tačiau kai 18 ir 19 amžiuose būriniai laivai vis didėjo, jų gremzlės nebeleido pasiekti Olandijos uostų — prasiidėjo visokiariopas to krašto smukimas ir nusikurdimas, iš kurio Olandija vėl pakilo tik garo mašinos dėka, atsiradus mechanikiškiems, pajūgiems navigacijai vagų gilinimo įrengimams.

O KAIP MES?

Tebūnie tie keli pavyzdžiai ir tos kelios mintys tik priminimas, kokių laimingųjų tautų tarpe esame ir mes, lietuviai, turėdami atvirą pajūrį su Klaipėdos uostu Nemuno žiotyse. Tai laisvė buvo laimėta 1923 metų šal-tame sausio mėnesyje, tautos didvyrių, instinktyviai jutusių tos kovos svarbą. Jų daugelis guli Klaipėdos kapinėse, kaip tautastamatai tautai: ryžto ir sąmoningo žinojimo, ko mums reikia mūsų išsilaikymui ir mūsų būties, įprasminimui tarp laisvų ir kurliančių tautų. Jų kova tik dalį laimėjimų

teatnešė, tik dalis lietuviško pajūrio tebuvo išlaisvinta, tik vienas uostas iš Nemuno žiotims ir Lietuvos užnagariui priklausomų uostų tebuvo prijungtas prie kamieno. Tuometinėse sąlygose tai buvo daugiausia, ką jie galėjo pasiekti. Mums telieka susikaupti tolimesnei kovai už išlaisvinimą ne vien buvusios nepriklausomos Lietuvos ploto, bet ir to pajūrio su Karaliaučiaus uostu, be kurio lietuvių tautos užtikrintas buvimas sunaikinti būtų galimas. Niekad laisvos Lietuvos ūkis nepajėgė išsiversti vien su Klaipėdos uostu ir niekad jis nebus pilnai laisvas, jei antrasis Nemuno ir Pregliaus (Pragaro) žiočių uostas bus kitos tautos, kitų interesų žmonių pilnoj valdžioj. Karaliaučius yra Lietuvos uostas, jo užnagaris yra Lietuvos plotas, visur lietuvių ir tik mažoj apimtyj nutautusių, tačiau lietuviškos kilmės žmonių apgyventas. Svetimose rankose tas uostas yra tartum pantis, surišęs kojas Lietuvos ūkiui ir gerovei.

AR PAKANKAMAI STIPROS?

Mums gali nepavykti laimėti tos kovos, nes sunku numatyti jėgas, su kuriomis teks susidurti, tačiau ar galėsime pateisinti save prieš ateinančias kartas, jei nepadarysime šiuo metu viską, kad tą laimėjimą paruoštume, jei lemiamu laiku nepadarėsime ant svarstyklių savo pastangų iki paskutinio krislo, savo aukos iki paskutinio lašo, išsilaikydami daugelis ir to, ko išsilaikydami anie žuvusieji Klaipėdą bevaduojant.

Mums gali nepavykti išlaisvinti Karaliaučiaus pilnai, tačiau sudėdami visas pastangas ir visą dėmesį, privalome pasiekti bent tokio stovio Karaliaučiaus uoste ir srityj, kad jo tvarkyme mes būtume pirmieji ar bent lygiateisiai šalia galingsnių pretendentų, nors ir neturintys pagrįstų ūkinių ir etnografinių interesų. Toks laimėjimas nepatenkintų mūsų pilnai, bet būtų bent galima išvengti Lietuvos krašto ir jo gerovės smaugimo, kuris taip lengvai padaromas ir kurį mes taip puikiai esame jau patyrę, kai svetimai valia viešpatavo ne tik prie išėjimo iš Austriarių, bet ir ant Klaipėdos kabojo pakeltas grėsmingas peilis, vieną dieną atkirtęs ją vėl nuo Lietuvos.

AR ESAME VIENINGI?

Tebūnie ir šios kelios pastarosios mintys priminimu mums, šia Klaipėdos atvadavimo su-kaktuvių mėnesio proga, prieš kokius didžius ir svarbius bet kartu ir be galo sunkius uždavinius mes stovime savo vakari-nių sienų reikale. Ir tebūnie pro-ga paklausti akivaizdų žuvusių ir kovojusių su ginklu už Klaipėdos atvadavimą ir akivaizdų vislab persekiojimų, nukankintų ir kalintų naciškame koncentracijų pragare Prūsų Lietuvos lietuvių — ar yra daroma kas nors rimta, kad bent užtikrintai išlaikytumėm, kas buvo atlaimėta prieš dvidešimt devynerius metus? Taip klausimą pastatę, turė-sime visi nuoširdžiai pripažinti, jog šios dvidešimt devintosios

sukaktuvės vietoj pasididžiavimo gali sukelti tik nepasitikėjimą pačiais savimi dėl mūsų trumparegiškumo ir išdykelisčių gnaibymųsi dėl neesminių dalykų. Tuo tarpu esminių reikalų vežimas, traukiamas įvairių jėgų priešingom kryptim, dėl ak-tualiosios išorinių veiksmų (tu-tu-riu galvoj buvusį Lietuvos va-karų kaimyną), yra ant pasvi-rusio kelio ir todėl nestovi vie-tojų, kaip anoj pasakėčioj, kur lydeka, gervė ir kiti gyvūnai mėgino pajudinti. Mūsų tą pa-vo sakėčioj primenantis politinis vežimas neabejotinai rieda pa-kalnėn...

Šia proga neįmanoma praeiti pro reiklų Mažosios Lietuvos atstovo Vlke. Jau eilę metų vykstantis ginčas dėl jo įjungimo yra pakankamai visiems išryškines, jog Mažosios Lietuvos atstovo įjungimas į Lietuvos iš-laisvinimo veiksmus būtų šie-ties bazė kovai už palankiausias Lietuvai vakarines sienas, su-teiktų tam dalykiui vientisumo su visais kitais esminiais Lie-tuvos atstatymo reikalais ir duo-tų eiliniam Mažosios Lietuvos žmogui jutimą sutapimo, o ne išskyrimo, kuris juntamas vis gyvui, juo toliau ir aštriau gin-čas tęsiasi.

Kodėl taip? Eiliniam lietuviui, tolokai stovinčiam nuo partinio rabinizmo, iki šiol iš nerastų rietenų yra tik tiek žinoma, jog viena partija suskaičiavo, jog penki ir penki yra dešimt. Ne-galima būtų užginti, jog su-skaiciuota teisingai. Joks Ma-žosios Lietuvos žmogus prie tos partijos niekada nepritaps vien jau dėl religinių skirtumų. Ta gerai aritmetiko, nusivokianti partija, katalikiškų kunigų ir šiaip stipriai katalikiškai nusi-teikusių žmonių vadovaujama, — suprantama, — protestantiš-ka! Mažajai Lietuvai nėra vilio-janti. Tačiau mes negyvename religinių karų laikais ir spren-džiamuose valstybiniuose reika-luose vadovaujančių institucijų atstovai gali ir privalo prieiti sutarimo. Religiniai skirtumai neprivalo žlugdyti Mažosios Lie-tuvos sutartinimo reikalo su vi-sa Lietuva. Tos partijos nura-minimui kiekvienas prūsų lie-tuvius galėtų patvirtinti, jog ir kitos į Vliką įeinančios partijos nei kiek ne daugiau turi gali-mybių pritaipiti prie mažlietuvių. Visos partijos Mažojai Lietuvoj yra nežinomos, niekad jų ten nebuvo ir, galima drąsiai tvirtinti, jog jų ten niekad ir nebus, nes jų dyvasia ten yra per daug svetimta. Kai ateis lai-kas, gyvenimas toj Lietuvos srytyj sukurs naujas partijas, su kurių atstovais jie ir daly-vaus bendrame Lietuvos valdy-me. O šiuo metu teigimas, jog dabartinės partijos atstovauja įvisą Lietuvos visuomenę, yra vi-siškai neteisingas. Mažosios Lie-tuvos visuomenės niekas neat-stovauja, visos tos partijos jiems yra nežinomos ir Mažo-sios Lietuvos atstovas Vlke ga-li būti pilnai suprantamas, kaip pavienos partijos, būtent, mažlie-tuvių partijos atstovas; ypač, kai taip labai baidomasi regio-ninio atstovo pavadinimo. Taitai nuolat paleidžiama, kaip stip-riausias šūvis, prieš Mažosios Lietuvos atstovo įjungimą. Tas šūvis yra, tučias ir tarnauja vien klaidinimui tos visuomenės,

Klaipėdos krašto sukilimo 29-tųjų metų proga paduodamė ištrauka iš neseniai J. J. Bačiūno išleisto knygos "BALUTIS", kurioje pats B. K. Balutis pasakoja savo atsiminimus apie tą sukilimą.

Versalės sutarties autoriai atskyrė Klaipėdos kraštą iš Vo-kietijos, bet nepasakė kam ati-duosią. Ką jie tikrai galvojo, do-kumentų po ranka neturint, sunku pasakyti, bet galima drą-siai spėti, kad ne apie Lietuvą, nes juk tada jos nei pripažinti nenorėjo. Tokiu pat drąsumu galima spėti, kad pirštus prie š-tokio sprendimo pridėjo lenkai. Jau jie tada nešiojosi idėją at-kurti Lietuvos — Lenkijos lub-lininę uniją, o tokiai unijai Klai-pėda būtų naudinga.

Vokiečiai protestavo prieš "vo-kiškos" Klaipėdos atskyrimą, bet Prancūzijos vadas Clemen-ceau tada (1919 m., birž. 19) vokiečiams pareiškė: "Klaipėdos miesto vokiškumą nepateisina viso krašto palikimą Vokietijos ribose, ypatinai atsižvelgiant, kad Klaipėdos uostas Lietuvai yra vienintelis išėjimas į jūrą." Todėl, sako, kraštą valdysią Alijantai, nes "Lietuvos terito-rijos nadėtis dar nėra išspręsta."

Galima drąsiai spėti, kad ne iš meilės lietuviams Clemen-ceau toki pareiškimą vokiečiams padarė. Vėlesnis prancūzų ir jų draugu lenkų elgesys rodo, kad nors Clemenceau vokiečiams sa-kė tiesia, jo žodžiai buvo diplo-matinė klaida. Lietuviai nepraleido progos tą klaidą pasinau-doti.

Nepavykus Klaipėdos krašto gauti Lietuvos de jure pripaž-nimo draugėje, Lietuvos diplo-matija turėjo laukti kitu progy. Krašta tuo tarpu, nuo 1921 me-tų valdė prancūzų įgaliotinis M. Petisnė, kuris vokiečius ir len-kus labiau rėmė negu teisėtus krašto savininkus, lietuvius. Ne-galėdami Klaipėdos sau gauti, vokiečiai buvo nusprendę siekti bent Freštato (laisvos valsty-bės). Jiems pritarė, lietuviams gero nenorėdami, lenkai. Lenkus rėmė prancūzai. Tokiu būdu, kilo grasa Lietuvai to krašto visai netekti.

Kaip kitose Lietuvos gyvenimo srityse, taip Klaipėdos su-kilime dalyvavo amerikiečiai lie-tuviai. Minėta Jonas Žilius (vė-liau krašto gubernatorius), A. M. Martus, Jonas Romanas, K. Norkus ir kiti. Pirmieji du ja-mire. Romanas Amerikoje, Norkus dabar Argentinoje. Ma-tus sukilimo metu apsigro šitine ir mirė. Tai buvo karšči-patriotas. Iš tikrųjų, jis bes-kuriančiai tėvynei gyvybę pa-aukojo.

Pirmą kartą išgirdau, ka Klaipėdoje "kas tai darosi" — Jono Žiliaus, kuris Klaipėdoj gyveno ir turėjo ten gražią vilą. Jis buvo mano senas, geras pa-žįstamas. Kartą Kaunan atvy-kęs jis mane telefonu pakvietė į Lietuvos viešbutį "alaus išsi-gerti", ir jį mano klausima: "Kas naujo Klaipėdoje?", ilgai pagal-vojęs ir jam įprastu būdu kaktą suraukęs atsakė: "Negerai. Ale-tai, sakau, visai negerai! Jūs

kuri nėra susipažinusi nei su mūsų vakarinį ir pajūrinį plo-tų reikalais, nei su tenyksiomis sąlygomis, nei, pagaliau, su Ma-žosios Lietuvos žmogum.

O gal visdėlto žimet, sausio mėnesio prieš dvidešimt devy-nerius metus, priminimas pa-veiks užkietėjusias sąžines, pa-skatins baigti beprasmių laiko ir jėgų eikvojimą ir, galbūt, mi-nėdami trisdešimtą kartą šią su-kaktį, galėsime pasididžiauti vežimui jau riedant laiminga linkme — visų Lietuvos plotų išlaisvinimo ir apjungimo link-mė.

P. Mažeika

PRISIMENANT KLAIPĖDOS DIENAS

ten dėl Klaipėdos su Ambasad-orių Taryba notomis kariaujate, bet aš jums sakau: nieko iš to neišeis! Petisnė su vokiečiais ir lenkais tikrai Freštata rengia. Jei neapsižiūrėsime, bus po Klai-pėdos! Freštato šalininkai iš Vokietijos ir Lenkijos didelių pinigų gauna, o mes, lietuvinin-kai, nei durno plakato neturime iš ko atsispausdinti! Reikia bū-tinai ką nors griežto ir rimto daryti!"

— Tai ką — sakau — bene karą Alijantams skelbti?

— Karą ne karą — Žilius at-sakė — bet akį primerkite. Pa-likite mums — mes su Direkto-rija apsidirbsime!

Po kelių mėnesių įvyko Klai-pėdos sukilimas. Daugelis mano, kad jį surengė Lietuvos vyriausybė. Taip, ir ne taip. Truputis tiesa, bet daug daugiau netiesos. Visą sumanę patys klai-pėdiečiai, kuriems iki gyvo kaulo įriso freštatininkų veikla ir Alijantų delsimas. Sumanymo galva buvo Jonas Žilius. Lietu-vos vyriausybė, tik, anot Žiliaus, "akies primerkė" ir kai kurių dalykų "nepamatė".

Pavyzdžiui, nepastebėjo Šau-lių Sąjungos darbu. Vieną rytą daugelyje vakarų Lietuvos gim-nazių ir pamokas neatėjo augė-tesnių klasių mokiniai. Net tū-juvai nežinojo, kur dingę, nors buvo išpėti nesirūpinti, jei per porą dienų savo sūnų nematysia. Slapta per sieną perėjė (nasie-nio sargams "akies primerkus"), šauliai ir mokiniai prisidėjo prie sukilėlių. Sukilimą tvarkė Klai-pėdos Krašto Taryba, kuri pa-kvietė operacinius vadovauti Joną Budrį, dabartinį Lietuvos generalinį konsula New Yorke. Jis labai sumaniai viską prave-dė.

Nežiūrint visu pastangų, Ali-jantai nerado jokių faktų įkal-tinti Lietuvos vyriausybę. Pa-sisekęs sukilimas tik įrodė, kad tai buvo vietinių gyventojų dar-bas, nes be vietos gyventojų pri-tarimo, joks sukilimas neįma-nomas. Niekas nevaliojo įrodyti, pasakui, buk civiliai perengta Lietuvos kariuomenė sukilime dalyvavo, arba kad kariuomenės intendandūra sukilėlius maistu aprūpino. Užsienio Reikalų mi-nisterija, taip pat, nebuvo įvel-gta, nors aš asmeniškai daviau Jonui Žiliui "amerikiečių var-du" tūkstanti dolerių "plakatu spausdinimui" veikti prieš frei-štatininkų propagandą.

buvęs audringas. Prancūzų ko-misarar rėžė pamokslą ir grasė. Visuomet ramus Smetona. savo ir Lietuvos savygarbą išlaiky-damas, švelniai atsakė: "Aš čia ne mokinsys, bet Lietuvos įga-liotinis ir buvęs Lietuvos Pre-zidentas". Savo rimtu taktu jis netrukus visą reikalą į tinkamą vagą pastatė. Prancūzai nurimo ir ištraukė savo kariuomenę ir karo laivus.

Savo keliu, ministerija noto-mis Ambasadorių Tarybai ir per Pasuntinybes Paryžiuje, Londo-ne ir Romoje dėjo pastangų Klaipėdos likimą tinkamai iš-spręsti. Sutarta klausimą iš-spręsti tiesioginėmis derybomis tarp Tarybos ir Lietuvos, pir-mininkaujant Tautų Sąjungos paskirtam neutralios šalies pir-mininkui.

Pirmininku parinkta ameri-kietis Norman Davis, idealistas demokratas, didelis Prezidento Wilsono idealų gerbėjas ir drau-

gas. Lietuvos Delegaciją sudarė V. Sidzikauskas ir aš. Derybos vyko per du mėnesius Genevoje. Jos buvo sunkios ir painios. Sidzikauskas angliskai nemokėjo, todėl visas turėjo eiti per Tautų Sąjungos vertėją. Uždavinys bu-vo sudaryti tokią sutartį, kuri būtų priimtina ir mums, ir Am-basadorių Tarybai. Genevoje su-keliosios lenkų ir vokiečių atsto-vai, turėję privačių pasikalbė-jimų su Davis, kas jam uždavi-nio nelengvino.

Kaip amerikiečių dauguma, Davis silpnai suprato senutės Europos politikos intrigu rezgini. Tas gal, tiesa, leido jam beša-liskiau klausimus imti, bet, iš kitos pusės, klidė tinkamu greitumu susiorientuoti ir ne-imti grynų pinigų tai, ką euro-pietis tuojau, pirmu požiūriu, pažintų kaip akieplėišką propa-gandą.

Be kasdienių oficialių posė-džių, man dažnai tekdavo su Da-vis sueti pasikalbėti privačiai. Man rodėsi, jis tokius susitiki-mus mėgdavo, nes jam aš buvau "amerikonas", o be to, tais pa-čiais, kaip ir jis, Common Law principais išauklėtas juristas. Jis, kaip daugelis amerikony, numatė Europai išganyką tik Jungtinėse Europos Valstybėse. Sakydavo, tegul kiekviena tauta sukuria savo valstybę, o, po, tegul jos susijungia kaip Ame-rikos Jungtinės Valstybės, kur visokių tautų žmonės taikiai ir gerovėje gyvena dideliame žemės plote. Aš įrodinėčiau, kad Europos tautų šaknys labai gi-lios, kad jos kiekviena turi savo numylėtą kampelį ir kalbą, taip pat, kovomis išbandytas labai senas tradicijas. Sakiau, kiek-viena Europos tauta turi savo veidą, kurio negali prarasti. Ma-no argumentai jo neįtikindavo. Tada šaudavau iš savo didžiau-sios patrankos. Sakiau, ir Ame-rika turi savo kalbą, papročius, tradicijas bei istoriją. Tas vis-as, su Europa palyginus tiesa, dar jauna, bet ar amerikoni viena dieną to visko atsisakytų, jei kas pareikalautų? Davis at-sakydavo: "Žinoma, kad ne, nes pas mus viskas geriausia!"

Dabar, po 30 metų vėl kalba-ma apie Europos Jungtines Val-stybes. Didieji įvykiai, kaip ge-ta, nors aš asmeniškai daviau Jonui Žiliui "amerikiečių var-du" tūkstanti dolerių "plakatu spausdinimui" veikti prieš frei-štatininkų propagandą.

cia buvo amžinas mirtinų bacilų šaltinis. Derybose priėmė gana pla-čią vietinę autonomiją, bet at-kakliai kovojome prieš tas vie-tas projekte, kurios atidarė du-ris pavojingoms svetimoms intrigoms, propagandai ir pervers-mų ruošimui. Po poros savaičių nieko nedavusių pasitarimų, Da-vis gavo laimingą mintį: "ar nebūtų man naudinga nuvažiuoti ir savo akimis pamatyti tą jūsų Klaipėdą?"

Išvykome traukiniu — Nor-man Davis, Sidzikauskas ir aš. Pakely nakvojome Berlyne. Be-šališkumą išlaikyti norėdamas Davis jokių oficialių vizitų ne-darė. Kitą dieną, pro Karaliau-čių ir Tilžę pasiekėme Klaipėdą. Vokiečių vyriausybė mums su-telkė du pirmos klasės kupe, bet, vokiečiai, Davis'o kupe užvertę propaganda apie Klaipėdą. Senu-kas labai susierzino ir dalyką

pavadino "stupid".

Jį suerzino ir kitas dalykas. To ryto Berlyno laikraščiai pra-nešė mirti jo didžiai gerbto Pre-zidento Wilsono. Aš, Lietuvos Delegacijos vardu, pareiškiau senukui gilią užuojautą. Padė-kojęs, Davis tarė: "Jūs, turbūt, skaitėte, kaip visos Pasuntiny-bės Washingtono savo vėliavas nuleido pusiau, tik vieni vokie-čiai — ne! Aišku, ne be instruk-cijų iš Berlyno. Šitas, antras "stupid" vokiečių pasielgimas nušlavė Davis'o pagarbą vokie-čiams. Tas turėjo įtakos toli-mesnėms deryboms dėl Klai-pėdos.

Klaipėdoje praleidome keletą dienų. Apžiūrėjome miestą, įstai-gas, uostą, net buvome išplaukę į jūrą. Vizitas praėjo sklandžiai. Davis susifiko su visais įžymes-niais klaipėdiečiais ir priėmė keletą vietos gyventojų delega-cijų su pageidavimais ir memo-randumais. Lietuvos vyriausybė niekus nesikišo, nes, kaip aš jam paaiškinau: "Mes norėtu-mėm jums padėti, bet Lietuvos vyriausybės pageidavimas yra — tebūnie jūsų iniciatyva su kuo jūs norite matytis, ar kal-bėtis".

Genevon grįžus, derybos pa-greitėjo, nors kartą visgi teko iškviesti net Galvanauską išly-ginti kelias klūtis. Viskas bai-gėsi kompromiso būdu: vienu-r nusileidome mes, kitur — Davis. Pagaliau, Klaipėdos krašto sta-tutas ir sutartis buvo paruošta ir pasiūta Ambasadorių Tary-bai bei Lietuvos vyriausybei pa-sirašyti.

Ilgos, įtemptos ir nervinan-čios darbo savaitės parbloškė se-nuką Davis į lovą. Joje gulėda-mas jis ir galutiną susitarimo projektą pasirašė. Atsimenu tą mūsų paskutinį posėdį jo kam-baryje. "Man džiugu, kad visas baigta, — jis tarė. — Buvo sun-ku jums, bet, atmintikė, neleng-va buvo ir man. Lengva būtų buvę patenkinti jūsų norus, bet kas iš to, jei Ambasadorių Ta-ryba susitarimą atmetų? Da-bar gi — aš pasiryžęs pasiektą susitarimą ginti prieš Tarybą, ir, gal net geriau negu jūs!"

Po kelerių metų patyriau, kad jis savo prižadą išlaikė. Jau Lie-tuvos Ministrų Washingtono būn-ant, man teko nuvažiuoti į New Yorką ir tai su dideliu ma-lonumu, nes Lietuvos vyriausy-bės vardu, įteikiau Norman Da-vis pirmos klasės Gedimino or-deną. Davis prisiminė mūsų il-gas derybas Genevoje ir papa-sakojė, kaip Ambasadorių Ta-ryba jį sutiko Paryžiuje. Sako, Ambasadoriai norėję kai ką iš-mesti, o kai ką pridėti, aišku, "ne jūsų naudai", — Davis tarė. Davis papasakojė: "Aš projektą kaip jums prižadėjau, gnyliau. Ambasadoriai, vistiek, norėjo naujų derybų dėl siūlomų patai-sų. Nothing doing — pasakiau. Jei norite su lietuviiais vėl derė-tis, prašau, bet turėsite derėtis dėl visai naujo projekto, o ne dėl pataisų šitame. Čia mano su lietuviiais susitarimas. Jei jis jums nepriimtinas, aš jį visą atsiimu atgal, palikdamas jums teisę iš naujo su lietuviiais tar-tis".

Ambasadoriams toks Davis'o "arba-arba" nepatiko, bet, ma-tyti, naujų derybų irgi nenorėjo, todėl nusileido. "Manau, jie la-bai įsimintingai padarė, — Davis šypsodamas tarė. Paklausiau, kodėl sako jie "įsimintingai"? "Na, jūs, lietuviai, vos nepri-baigėte manęs Genevoje!" — jis paaiškino.

Alijantai ir Lietuva Klaipėdos sutartį pasirašė Paryžiuje 1924 m., gegužės 8 d. Lietuvos dip-lomatija vėl sėkmingai Lietuvos reikalus apgynė, išgaudama tarptautinį juridinį titulą į Klai-pėdą.